БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 49 (16.132) ● 27 февраль 1975 йил, пайшанба ● Баҳоси 2 тийин

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Ўзбекистон балиқ саноатининг балиқчилари, ишчилари, инженер-техник ходимлари, республиканинг балиқчи-колхозчилари КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатидан руҳланиб, маҳсулотни реализация қилиш юзасидан февраль ойи планини барвақт, 25 февралда бажардилар. Улар ойнинг охиригача яна 100 минг сўмлик маҳсулотни реализация қилишни мўлжалламоқдалар. (ЎзТАГ).

ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

НУКУС, 26 февраль. (ЎзТАГ). Бугун бу ерда Қорақалпоғистон область партия комитетининг пленуми бўлиб ўтди. Пленум иштирокчилари КПСС Марказий Комитетининг 1974 йил декабрь Пленуми якунлари ҳамда Пленум қарорлари ва ўртоқ Л. И. Брежневнинг шу Пленумда сўзлаган нутқи асосида область партия ташкилоти олдида турган вазифалар тўғрисида область партия комитети биринчи секретари Қ. Камоловнинг докладини муҳокама қилдилар.

Нотиқлар КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумининг қарорларини қизғин маъқулладилар. КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаати туфайли вужудга келган юксак сиёсий кўтаринкилик ва меҳнат ғайрати ҳақида гапирдилар. Улар беш йилликнинг якунловчи йилида ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини муваффақиятли бажариш учун автоном республика меҳнаткашлари барча зарур ишларни қиладилар, деб таъкидладилар.

Пленум партия ҳужжатларини алмаштириш якунлари тўғрисидаги масалани ҳам қараб чиқди. Бу ҳақда область партия комитетининг иккинчи секретари Б. А. Новицкий доклад қилди.

Пленумда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов нутқ сўзлади.

Муҳокама этилган масалалар юзасидан қарорлар қабул қилинди.

(ЎзТАГ).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

ХАЛҚ БАДИИЙ ҲУНАРМАНДЧИЛИГИ ТЎҒРИСИДА

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ «ХАЛҚ БАДИИЙ ҲУНАРМАНДЧИЛИГИ ТЎҒРИСИДА» ҚАРОР ҚАБУЛ ҚИЛДИ.

КПСС Марказий Комитети, дейилади қарорда, партия, совет ва жамоат ташкилотларининг, ижодий союзлар, министрликлар ва идораларнинг эътиборини анъана бўлиб қолган бадиий ҳунармандчиликни янада ривожлантириш масалаларига жалб этишни зарур, деб ҳисоблайди. Совет социалистик маданиятининг таркибий қисми бўлган халқ манзарали — амалий санъати бадиий дидни шакллантиришга актив таъсир ўтказади, профессионал санъатни ва саноат эстетикасининг тасвирий воситаларини бойитади. Халқ усталарининг ижоди мамлакатимизда ва чет элларда ҳаммага манзур бўлди. Лакланган миниатюра, ёғоч ўймакорлиги, буюмларни безаш учун ишлатиладиган сир, кружева, суяк ва тош ўймакорлиги, керамика, металл ўймакорлиги, каҳрабо безаклар, гилам ва тарихан тарқиб топган ижодий принципларни ва меҳнат малакаларини сақлаб қолган машҳур бадиий марказлар тайёрлаётган буюмларнинг бошқа турлари юксак эстетик хусусиятлари билан ажралиб туради. Ҳозирги вақтда 200 дан ортиқ халқ традицион ҳунармандчилик корхонаси бўлиб, улар неча ўн минглаб моҳир усталарни бирлаштиради.

Қарорда таъкидлаб ўтилганидек, иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетлари ва Министрлар Советлари, ўлка, область партия комитетлари, меҳнаткашлар депутатлари Советлари, министрликлар ва идоралар бадиий ҳунармандчиликни ривожлантиришга эътиборни кучайтирдилар. Бадиий ҳунармандчилик корхоналари ишлаб чиқараётган маҳсулот миқдори доим ортиб бормоқда, буюмларнинг сифати яхшиланмоқда. Совет кишилари моддий фаровонлиги ва маданий савиясининг юксалиб бораётганлиги, халқ санъатига ҳавас-иштиёқнинг ўсиб бораётганлиги, оммавий туризм бунга ёрдам бермоқда.

Айни вақтда, деб уқтириб ўтилади қарорда, мамлакатда бадиий ҳунармандчиликни янада ривожлантириш партия, совет, хўжалик ташкилотларининг ва жамоатчиликнинг зўр эътибор ва ёрдамини, мавжуд камчиликларни бартараф қилишни талаб этади. КПСС XXIV съездининг халқ ҳунармандчилиги корхоналарида юқори сифатли буюмлар ишлаб чиқаришни ғоят кенгайтиришни кўзда тутган Директивалари, шунингдек СССР Министрлар Советининг «Халқ бадиий ҳунармандчилигини янада ривожлантириш тадбирлари тўғрисида»ги 1968 йил 14 август қарори суст бажарилмоқда. Ҳунармандчилик корхоналарининг ходимлари маҳсулотнинг миқдорини кўпайтириш тўғрисида ғамхўрлик қилганлари ҳолда кўпчиликка манзур бўлган маҳсулотнинг бадиий жиҳатдан юксак савияда тайёрланишига ҳамиша ҳам эришмоқдалар, деб бўлмайди. Ноёб буюмларни яратиш камайиб кетди.

Халқ ҳунармандчилиги корхоналарида ижодий процессни ташкил этишнинг аниқ-пухта системаси йўлга қўйилган эмас. Халқ ҳунармандчилигининг марказий сиймоси бўлмиш рассомнинг, халқ орасидан чиққан моҳир устанинг ролига кўпинча етарли баҳо берилмаяпти. Ўз маҳорати маҳсулотнинг ғоят сифатли бўлишини белгилаб берадиган рассомлар групалари оз сонли бўлиб, халқ усталарининг ижодий эҳтиёж-талабларига тегишинча эътибор берилмаётир, кўпгина корхоналардаги бадиий кенгашлар ўз фаолиятини тайёрланган нусхаларни кўриб чиқиш билан чеклаб қўймоқда, коллективларни ижодий ривожлантириш, уларнинг ўзларига хос эстетик хусусиятларини сақлаб қолишни эътибордан четда қолдирмоқдалар.

Планлаштириш, маънавий ва моддий рағбатлантириш, нарх белгилаш практикасида ҳунармандчиликка хос хусусиятлар — қўл билан бажариладиган ижодий меҳнат, буюмлар миқдорининг чекланганлиги, кўп буюмларнинг ноёблиги каби хусусиятлар кам эътиборга олинмоқда.

Халқ ҳунармандчилик корхоналари учун кадрлар тайёрлашнинг мавжуд системаси замонавий талабларга жавоб бермаяпти. Ўқув юртларининг фаолиятида, корхоналарда рассомлар ва усталарга таълим беришни уюштиришда, якка тартибда шогирд тайёрлашни йўлга қўйишда, кекса авлодга мансуб усталарнинг тажрибасини ўргатишда жиддий нуқсонлар бор. Ижодкор ёшларнинг муқим ишлашини таъминлаш, зарур уй-жой-маиший шароитларни вужудга келтириш учун тегишли чоралар кўрилмаётир. Министрликлар ва идоралар, маҳаллий саноат бошқармалари, маданият органлари, илмий муассасалар ва ижодий союзлар халқ ҳунармандчилиги корхоналарига ҳали кам эътибор ва ёрдам бермоқдалар.

КПСС Марказий Комитети халқ ҳунармандчилиги корхоналари бўлган министрликлар ва идораларга, иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетлари ва Министрлар Советларига, ўлка ва область партия комитетларига, меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларига ҳунармандчилик корхоналарининг аҳволи тўғрисидаги масалани қараб чиқишни, уларни янада ривожлантиришга, хилма-хил буюмлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш, уларнинг ғоявий ва бадиий даражасини тўхтовсиз оширишга, анъана бўлиб қолган нусхаларни тиклаш ва янгиларини тайёрлаш йўли билан ассортиментни кенгайтиришга, ҳунармандчилик корхоналарида профилли бўлмаган маҳсулот ишлаб чиқармасликка, моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ва қурилишни тубдан яхшилашга қаратилган тадбирларни ишлаб чиқишни тавсия этди.

Корхона коллективларида тарбиявий ишни кучайтириш, ижодий ходимларнинг меҳнат ва турмуш шароитини яхшилаш, уларнинг тайёргарлик даражасини ошириш таклиф қилинди.

СССР Маданият министрлигига, СССР Санъат академиясига, СССР Рассомлар союзига иттифоқдош республикаларнинг маҳаллий саноат министрликлари, СССР Асбобсозлик, автоматлаштириш воситалари ва бошқариш системалари министрлиги, СССР Енгил саноат министрлиги ва ҳунармандчилик корхоналари бўлган бошқа идоралар билан биргаликда корхонада рассом ва халқ устасининг ролини ошириш тадбирларини кўриш топширилди. Бунда сермазмун ижодий иш учун шарт-шароитлар бўлишини таъминлаш, анъанавий ҳунармандчилик корхоналари марказларида энг яхши рассомлар раҳбарлик қиладиган бадиий маҳорат мактабларини ташкил этиш, ҳунармандчилик корхоналари ижодий ходимларининг малакасини ошириш, конференциялар, семинарлар, курсларни мунтазам суратда ўтказиш, ўз уйида ишлайдиган халқ усталарига эътиборни кучайтириш назарда тутилиши керак. Корхонанинг бош рассоми ҳақидаги ва бадиий кенгаши ҳақидаги низомлар ишлаб чиқилсин ва бунда маҳсулотнинг ғоявий-эстетик даражаси учун уларнинг жавобгарлигини ошириш кўзда тутилсин.

КПСС Марказий Комитети СССР Госпланига, СССР Министрлар Советининг меҳнат ва иш ҳақи масалалари билан шуғулланувчи давлат комитетига, СССР Министрлар Советининг нарх давлат комитетига, ВЦСПСга манфаатдор министрликлар иштирокида бадиий ҳунармандчиликни планлаштириш системасини янада такомиллаштириш масалаларини, корхоналар коллективлари ва айрим ходимларнинг, шу жумладан буюмларнинг муаллифларини юксак бадиий ва ноёб буюмлар ишлаб чиқаришдан манфаатдорлигини ошириш тадбирларини қараб чиқишни топширди.

1976 йилдан бошлаб бадиий ҳунармандчилик корхоналарида маҳсулот ишлаб чиқариш юзасидан бериладиган топшириқларни СССР Министрлар Совети томонидан тасдиқланадиган халқ хўжалик планида белгилаш мақсадга мувофиқ деб топилди.

СССР Госпланига, СССР Госснабига ва иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига бадиий ҳунармандчилик корхоналарини материал-техника билан таъминлашдаги камчиликларни йўқотиш, ишлаб чиқариш планларига мувофиқ юқори сифатли хом ашё ва материаллар, ускуна ва асбоблар билан, ёрдамчи материал ва маҳсулот ўраладиган воситалар билан таъминлаш таклиф қилинди. Уйида ишлайдиган усталарга материалларни етказиб бериш ва тайёр буюмларни қабул қилиб олиш уюштирилсин.

КПСС Марказий Комитети СССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлигига, СССР Маданият министрлигига, СССР Министрлар Советининг Ҳунар-техника таълими давлат комитетига иттифоқдош республикалар маҳаллий саноат министрликлари ва манфаатдор бўлган бошқа идоралар билан биргаликда халқ ҳунармандчилиги корхоналари учун кадрлар тайёрлашни яхшилаш ва билим юртларининг моддий-ишлаб чиқариш базасини мустаҳкамлаш мажбуриятини юклади. Олий ва ўрта махсус ўқув юртларининг бадиий факультетларида олий ва ўрта малакали мутахассислар тайёрлаш кенгайтирилсин ва такомиллаштирилсин, иттифоқдош республикалар маҳаллий саноат министрликлари системасидаги ўрта махсус бадиий ўқув юртларида ўқиш муддатларини ўзгартириш тўғрисидаги таклифлар қараб чиқилсин.

Ўз системасида бадиий ҳунармандчилик корхоналари бўлган министрликлар ва идоралар СССР Министрлар Советининг Ҳунар-техника таълими давлат комитети билан биргаликда ҳунармандчилик корхоналари учун кадрлар тайёрловчи ҳунар-техника билим юртлари ва мактабларни изчиллик билан ўрта ҳунар-техника билим юртларига айлантиришни кўзда тутишлари лозим.

СССР Маориф министрлигига халқ бадиий ҳунармандчилиги марказларидаги умумий таълим мактабларининг ҳунарларни танлаб олиши юзасидан зарур тадбирларни амалга ошириш топширилди.

СССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги, СССР Маданият министрлиги, СССР Санъат академияси, РСФСР Маҳаллий саноат министрлиги санъатшунослик институтлари ва махсус кафедраларининг халқ манзарали — амалий санъатининг традицион турларини ривожлантиришга доир актуал проблемаларни ишлаб чиқишларини таъминлашлари лозим.

СССР Савдо министрлигига халқ бадиий ҳунармандчилиги корхоналарида тайёрланган буюмларни сотиш ишларини яхши йўлга қўйиш топширилди. Иттифоқдош республикаларда улгуржи савдони марказлаштириш, ихтисослаштирилган магазин — салон шохобчаларини кенгайтириш, юксак бадиий буюмлар сотишни кўпайтириш ва рекламаларни яхшилаш тадбирлари ишлаб чиқилиши ва амалга оширилиши керак.

Халқ манзарали — амалий санъатини оммалаштириш ва бу соҳадаги тадқиқот ишларини яхшилаш мақсадида СССР Маданият министрлигига, РСФСР Маҳаллий саноат министрлигига ва халқ ҳунармандчилиги корхоналари бўлган бошқа министрликлар ҳамда идораларга, СССР Рассомлар союзига, СССР Санъат академиясига ҳар беш йилда бир марта халқ ҳунармандчилиги усталари ясаган буюмларнинг Бутуниттифоқ виставкасини ўтказиб туриш, улар тайёрлаган буюмларнинг кўрик-конкурсларини мунтазам суратда уюштириш тавсия этилди.

Москва шаҳрида халқ бадиий ҳунармандчилигини пропаганда қилиш, ўрганиш ва ривожлантиришнинг Бутуниттифоқ маркази сифатида Совет Иттифоқи халқлари манзарали — амалий санъат музейини вужудга келтириш ва уни СССР Маданият министрлигига бўйсундириш зарур деб топилди. СССР Министрлар Советининг фан ва техника давлат комитетига СССР халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида халқ бадиий ҳунармандчилигининг доимий экспозициясини уюштириш ва моҳир рассомларнинг иш усулларини намойиш қилиш таклиф этилди.

Марказий ва республика газеталари ҳамда журналлари редакцияларига, СССР Министрлар Советининг телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетига, СССР Министрлар Советининг кинематография давлат комитетига, СССР Министрлар Советининг нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитетига халқ ҳунармандчилиги корхоналарининг санъатини кенг пропаганда қилиш таклиф этилди.

Андижон сув омбори қурилишида сув ўтказадиган қурилмаларни монтаж қилиш ишлари поёнига етказилмоқда. Суратда: Бутуниттифоқ «Гидромонтаж» трестининг монтажчилари (чапдан ўнгга) В. Реуцкий ва А. Шишкин иш устида.

З. Пенсон фотоси.

1975 БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ ЯКУНЛОВЧИ ЙИЛИ

БУТУН КУЧ — МАЖБУРИЯТЛАРНИ БАЖАРИШГА

ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИГА ҚАДРЛАР

25 февраль куни Москвада ўрта махсус таълим ходимларининг Бутуниттифоқ кенгаши очилди. Кенгаш КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Ўрта махсус ўқув юртларига раҳбарликни янада такомиллаштириш ҳамда ўрта махсус маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини яхшилаш чоралари тўғрисида»ги қарорини амалга ошириш вазифаларига бағишланди.

Йиғилиш аҳли КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюросини фахрий президиумга якдиллик билан сайлади.

СССР олий ва ўрта махсус таълим министри В. П. Елютин ўз докладида ўрта махсус таълим мактаби фаолиятига юксак баҳо берганлиги учун кенгаш қатнашчилари номидан КПСС Марказий Комитетига қизғин миннатдорчилик изҳор қилди.

Кенгашда Иттифоқ ва республика министрликларининг раҳбарлари, ўқув юртларининг директорлари ва муаллимлари ўрта махсус таълим системасини такомиллаштиришнинг актуал проблемалари тўғрисида гапирдилар. (ТАСС

ТОШКЕНТДА НАШР ЭТИЛДИ

«Ўзбекистон» нашриёти В. И. Ленин тўла асарлар тўплами бешинчи нашрининг ўн бешинчи томини ўзбек тилида босмадан чиқарди. Асар рус тилидан ўзбек тилига Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги партия тарихи институти томонидан таржима қилинган. (ЎзТАГ).

24,5 МИНГ ТОННА ИНГИЧКА ТОЛАЛИ ПАХТА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг республикамизда ингичка толали пахта етиштиришни кўпайтириш ҳақидаги қарори районимиз меҳнаткашларини янги зафарларга илҳомлантирмоқда. Қарорни муҳокама қилиб дастлабки мажбуриятимизни қайта кўриб чиқдик ва тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи босқичида 22 минг тонна ўрнига 24,5 минг тонна ингичка толали пахта етиштиришга қарор бердик.

Ленин номли, «Шарқ юлдузи», Энгельс номли, Калинин номли, Ульянов номли, Ворошилов номли, «Партия XXII съезди» колхозлари ёппасига ингичка толали пахта етиштиришга ихтисослаштирилди. «Косон», Ленин номли, «Ленинград», Акмал Икромов номли, «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» совхозларида эса бу йил биттадан йирик бўлимда ингичка толали пахта етиштирилади.

Район бўйича ингичка толали пахта ялпи ҳосилининг 75 проценти «зангори кема»ларда терилади. Бунда икки қаторли ва «Ўзбекистон» маркали машиналардан фойдаланилади. Ўтган йили гектаридан 32,6 центнердан ингичка толали «оқ олтин» хирмони кўтариб, Қашқадарё область партия комитети ва область ижроия комитетининг Қизил байроғини олдик, беш йиллик планни ўринлаб, юқори партия ва совет ташкилотларининг табригини олишга муваффақ бўлдик. Бу йил ҳосилдорликни гектар бошига 35 центнерга етказиш ниятимиз бор.

Шу кунларда кўклам экиш мавсумига тайёргарлик ишлари меъёрига етказилмоқда. Ерларга яхоб бериляпти, маҳаллий ўғит тўплаш қизитиляпти. 225 киши механизаторликка ўқитиляпти. Бутун иш республика қишлоқ хўжалиги илғорлари қурултойида қабул қилинган мажбуриятлар асосида олиб бориляпти.

М. САМАДОВ,
Косон район партия комитетининг биринчи секретари.

ТЕХНИКА МАВСУМГА ШАЙ

Республика қурултойида қабул қилинган социалистик мажбуриятлар ҳамма колхозларимиз ва совхозларимизда кенг муҳокама қилинмоқда. пахта, дон, сут, гўшт, пилла ва бошқа хил маҳсулотларни кўпайтиришга қаратилган резервлар қидириб топилиб, ишга солинмоқда. Якунловчи йилдаги мақсадимиз битта — районимиз бўйича она-Ватанга 50 минг тонна пахта етказиб беришдир.

Кўклам ишлари бошланишига саноқли кунлар қолди. Колхозчи деҳқонларимиз, ҳусусан механизаторларимиз тараддуд ишларини охирлатиб қўйдилар. 242 та ер ҳайдаш трактори ремонтдан чиқарилди. 786 чопиқ тракторидан 755 таси тайёр, қолган қисми беш-олти кунда қўлдан чиқарилади. 218 сеялка, 257 плуг ва бошқа техника воситалари ҳам тахт.

Механизаторларни ўқитиш, малакасини оширишга катта эътибор берилмоқда. Мавсум бошлангунча яна 136 киши механизация курси ва мактабини битириб чиқади. «Пахтақайнар», Муқимий номли колхозлар, «Ғаниобод» совхозининг меҳнатсевар механизаторлари районда биринчи бўлиб техника ремонтини тугалладилар.

Қардош Тожикистон ССР Хўжанд районн пахтакорлари билан анъанавий социалистик мусобақани қизғин давом эттирамиз. Яқинда районимиз қишлоқ хўжалиги илғорларининг қурултойига хўжандлик мусобақадошларимизнинг вакиллари келишди, бизнинг вакилларимиз эса уларга боришди. Қардошлик мусобақаси улкан ғалабаларнинг гаровидир.

А. ПАЙҒАМОВ,
Ўзбекистон район партия комитетининг биринчи секретари.

ШАРАФЛИ БУРЧ

БУХОРО ОБЛАСТЬ ТЕМИР ЙЎЛ ВА АВТОМОБИЛЬ ТРАНСПОРТИ КОРХОНАЛАРИ, ПАХТА ТОЗАЛАШ ВА ЁҒ-ЭКСТРАКЦИЯ ЗАВОДЛАРИ КОЛЛЕКТИВЛАРИНИНГ 1975 ЙИЛГИ СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Бухоро темир йўл бўлими, Бухоро автомобиль трести, Бухоро пахта тозалаш тресги ҳамда Бухоро ва Когондаги ёғ-экстракция заводларининг коллективлари КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошира бориб, социалистик мусобақани кенг авж олдириш асосида беш йилликнинг тўртинчи, белгиловчи йили давлат плани ва социалистик мажбуриятларини муваффақиятли ва барвақт адо этдилар.

Бухоро области темир йўл бўлими, автомобиль тресги, пахта тозалаш ва ёғ-экстракция заводлари коллективлари КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатига, КПСС Марказий Комитетининг Қора денгиз пароходчилиги, Одесса—Кишинев темир йўли ва Одесса область юк автомобиль транспорти ишлаб чиқариш бошқармасининг иш тажрибаси тўғрисидаги қарорига жавобан тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йилини, Улуғ Ватан урушида қозонилган ғалабанинг 30 йиллигини меҳнатда янги муваффақиятлар билан нишонлашни ўзларининг ватанпарварлик бурчи деб ҳисоблайдилар ва ўз зиммаларига қуйидаги социалистик мажбуриятларни оладилар:

Темир йўл транспорти ходимлари вагонларни юк ортиладиган ва тушириладиган жойларга бир меёрда ва ўз вақтида етказиб туриш, уларнинг юк тушириш операциялари чоғида бекор турган вақтини камайтириш, вагонларнинг юк кўтаришидан ҳамда ҳажмидан фойдаланишни яхшилаш, шунингдек контейнер билан юк ташишни кенг жорий қилиш ҳисобига бу йил қўшимча равишда юк ортиш учун 25 мингдан кўпроқ вагонни бўшатиб берадилар, пландан ташқари юз минг тоннадан ортиқ юк ортадилар, пахта тайёрлаш трести корхоналари ва ёғ заводлари маҳсулотини ортиш учун вагонларнинг узлуксиз берилиб турилишини таъминлайдилар.

Автомобилчилар 110 та пахта ташийдиган машина ва 35 та контейнер ташийдиган машиналарнинг узлуксиз ишлашини таъминлайдилар, уларнинг бир кеча-кундуздаги иш вақтини 9,6 соатдан 12 соатга етказадилар, уруғлик чигит ташишда автомобиль транспортининг кеча-кундуз ишлашини ташкил қиладилар, прицепли автомобилларни ишлатиш ва бортларини кўтариш йўли билан автомобилларнинг юк кўтаришини кўпайтирадилар ва бир йил ичида пахта трести корхоналарига 535 минг тонна хом ашё ва маҳсулотни, темир йўл бўлимига 315 минг контейнерни ва областдаги ёғ заводларига 40 минг тонна юкни ташиб берадилар.

Область пахта тозалаш саноатининг ходимлари асбоб-ускуналардан самарали фойдаланиш ва меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига 1974 йилда етиштирилган 508 минг тонна миқдордаги мўл ҳосилни қайта ишлаб чиқишни муддатидан илгари туғаллайдилар. 45 та механизациялаш воситасини жорий этиш ҳисобига автомобиль транспортига 318 минг тонна пахтани ортиш ва туширишни, 131 минг тонна уруғлик чигит юклашни таъминлайдилар, шу билан бирга ҳар бир автомашинанинг бекор туришини 5 минутга камайтирадилар, шунингдек, темир йўл вагонларига 162 минг тонна тола ва пахта маҳсулоти, 95 минг тонна уруғлик чигитни юклашни таъминлайдилар.

Область ёғ заводлари, қўшимча равишда 2 та пневматик юк тушириш установкасини ўрнатиш, юк ортиш-тушириш ишларида кеча-кундуз ишлашни ташкил этиб, вагонларнинг юк ортиш операцияси чоғида бекор туришини 0,1 соат қисқартирадилар, темир йўл вагонларидан 18 минг тонна, автомобиль транспортидан 113 минг тонна чигитни ўз вақтида қабул қилиб олиш ва туширишни, шунингдек, 30,4 минг тонна тозаланган ёғ, 83,4 минг тонна пахта шроти ва 5,3 минг тонна соапсток жўнатишни таъминлайдилар.

Темир йўл ва автомобиль транспорти, пахта тозалаш ва ёғ-экстракция заводлари меҳнатчилари ўзаро мустаҳкам алоқа боғлаб, меҳнатда ҳамдўстликни ҳамма чоралар билан ривожлантирадилар, юк ташиш сифатини ошириш учун, вагонлар ва автомобилларнинг бекор туришини камайтириш ва давлат ҳамда меҳнат интизомини мустаҳкамлаш ва транспорт ишининг хавфсизлигини таъминлаш учун курашадилар.

Бухоро темир йўл бўлими, Бухоро область автомобиль трести, Бухоро пахта тайёрлаш трести, Бухоро ҳамда Когондаги ёғ-экстракция заводлари коллективлари транспорт барча турлари, саноат корхоналари ва қурилиш ташкилотлари ходимларини тўққизинчи беш йиллик якунловчи йилининг халқ хўжалик юкларини ташиш юзасидан белгиланган планларини барвақт бажариш учун социалистик мусобақани янада кенг авж олдиришга чақирадилар.

Социалистик мажбуриятлар Бухоро темир йўл бўлими, Бухоро область автомобиль трести, Бухоро пахта тайёрлаш трести, Бухоро ва Когондаги ёғ-экстракция заводлари коллективларида муҳокама этилиб, қабул қилинган.

РАСМИЙ АХБОРОТ

МУКОФОТЛАР ТОПШИРИЛДИ

Совет олимлари ва инженерларининг катта отрядига, йирик тадқиқотлар ва ишларнинг муаллифларига 24 февраль куни Кремлда фан ва техника соҳасидаги 1974 йилги СССР Давлат мукофоти лауреатларининг фахрий нишонлари ва дипломлари тантанали вазиятда топширилди.

СССР Министрлар Совети ҳузуридаги фан ва техника соҳасидаги Ленин мукофотлари ва СССР Давлат мукофотлари комитетининг раиси, СССР Фанлар Академиясининг президенти академик М. В. Келдиш тантанада кириш нутқи сўзлади. У ўз нутқида мукофотлар билан тақдирланган кўпчилик тадқиқотлар учун фан билан практиканинг иттифоқи характерлидир, деди.

Лауреатлар мукофотларни ола туриб, ўз меҳнатларига юксак баҳо берганликлари учун КПСС Марказий Комитетига, Совет ҳукуматига астойдил ташаккур изҳор этдилар. Улар техника тараққиётининг муҳим йўлларида бундан кейин ҳам илмий ва инженерлик изланишларини олиб борамиз, деб ишонтирдилар. (ТАСС).

ДЎСТОНА СУҲБАТ

24 февралда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико билан Совет Иттифоқига дўстлик визити билан келган Болгария Компартияси Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Болгария Халқ Республикаси ташқи ишлар министри П. Младенов ўртасида музокаралар бошланди.

Тўла якдиллик ва самимий вазиятда ўтган музокаралар чоғида Совет—Болгария муносабатларини янада ривожлантириш масалалари ва ҳар икки томонни қизиқтирувчи актуал халқаро проблемалар муҳокама қилинди. (ТАСС).

А. А. ГРОМИКО 24 ФЕВРАЛДА П. МЛАДЕНОВ ШАРАФИГА ЗИЁФАТ БЕРДИ

Зиёфатда Болгария томонидан министрнинг ҳамроҳлари, шунингдек БХРнинг СССРдаги элчиси Д. Жулев бўлдилар.

Совет томонидан — КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолигига кандидат, СССР маданият министри П. Н. Демичев, бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

Самимий, сидқидиллик вазиятида ўтган зиёфат чоғида А. А. Громико билан П. Младенов нутқ сўзладилар. (ТАСС).

ҚОЗОҚ ТИЛИДА НАШР ЭТИЛДИ

ОЛМАОТА, 25 февраль. (ТАСС мухбири). «Қозоғистон» нашриёти В. И. Ленин асарларининг 55 томлик тўлиқ тўпламининг олтинчи томини қозоқ тилида чоп этди. Қозоғистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги партия тарихи институти В. И. Ленин асарларининг тўлиқ тўпламини нашрга тайёрламоқда.

ВЦСПС ВА ВЛКСМ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

ВЦСПС Президиуми ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг бюроси 24 февралда «Ёш ишчилар ва колхозчиларга мураббийлик қилиш оммавий ҳаракатини янада ривожлантириш тўғрисида» қўшма қарор қабул қилдилар. Қарорда қайд қилинишича, сўнгги йилларда корхоналарда, қурилишларда, колхоз ва совхозларда тажрибали ходимларнинг ёш ходимларни оталиққа олишнинг муҳим формаси бўлмиш мураббийлик ҳаракати кенг ёйилди.

ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитети касаба союз советлари ва комитетларига, комсомол комитетларига КПСС Марказий Комитетининг қарорлари ва КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг ВЛКСМ XVII съездида сўзлаган нутқида баён этилган қоидаларга амал қилиб, мураббийлик ҳаракатини кенг қўллаб-қувватлашни ва ёйишни таъминлаш, бу ҳаракат йигит-қизларни коммунистик руҳда тарбиялашга, халқ хўжалиги учун малакали ходимларни тайёрлаш сифатини оширишга, ёшларни социалистик мусобақага, техника ижодкорлигига, коллективнинг ижтимоий ҳаётига жалб этишга актив кўмаклашишига эришиш мажбуриятини юклади.

Касаба союз ва комсомол ташкилотларига хўжалик раҳбарлари билан биргаликда ишчилар синфи ва колхозчи деҳқонларнинг ёш ўринбосарларини тарбиялаш иши юксак маънавий-сиёсий фазилатларга, яхши профессионал тайёргарликка, бой ҳаётий тажрибага эга бўлган обрў-эътиборли кишиларга ишониб топширилиши тўғрисида доимо ғамхўрлик қилишлари таклиф этилди. Қарорда мураббийлик ишига ғоят муҳим жамоат топшириғи деб қараш зарурлиги таъкидлаб ўтилди.

Мураббий корхона касаба союз, комсомол комитети, маъмуриятининг ёки колхоз правлениесининг қўшма қарори билан тасдиқланади, деб белгиланди, ёшлар тарбиячилари ишининг асосий йўналишлари белгилаб берилди.

Касаба союз ва комсомол ташкилотларига мураббийларга доимо ёрдам кўрсатиш, уларни зарур билимлар, коммунистик тарбия назарияси ва практикаси соҳасида илғор тажриба билан қуроллантириш топширилди. Мураббийларни ўқитишнинг намунавий плани маъқулланди.

Ёшлар мураббийларининг ишини мувофиқлаштириш, илғор тажрибасини ёйиш, уларнинг ўқишини ташкил қилиш мақсадида касаба союз советлари ва комитетлари, комсомол комитетларига меҳнат коллективларида мураббийлар кенгашларини тузиш тавсия этилди.

Қарорда корхона, колхоз, совхоз, цех, участка, бригада раҳбарларининг ёшлар билан олиб бораётган тарбиявий ишнинг аҳволи учун масъулиятини кучайтириш, мураббийлик ҳаракатини ривожлантиришни, меҳнат коллективларининг ҳаётида мураббийларнинг роли ва обрў-эътиборини оширишга ҳар томонлама ёрдам бериш зарурлиги таъкидлаб ўтилади.

Иттифоқдош республикалар ЛКСМ Марказий Комитетларига, ўлка ва область комсомол комитетларига мураббийларга ёрдам кўрсатишда бошланғич цех комсомол ташкилотлари ва комсомол группаларининг ролини ошириш, ёшларни ВЛКСМ сафига киришга тайёрлаш учун мураббийлар ҳаракатидан активроқ фойдаланиш тавсия этилди.

ВЦСПС билан ВЛКСМ Марказий Комитети касаба союз ва комсомол ташкилотларига ёшлар мураббийларининг ҳаракатини кенг пропаганда қилишни кучайтириб юборишни таклиф қилди.

Ёш ишчилар ва колхозчиларни ўқитиш ва тарбиялашда энг яхши натижаларга эришган мураббийлар учун ВЦСПС билан ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Ёшларнинг энг яхши мураббийси» деган нишон таъсис этилди.

Мажлисда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ВЦСПС раиси А. Н. Шелепин нутқ сўзлади.

«Чирчиксельмаш» заводининг илғор ишчиси Карим Ҳусанов беш йиллик топшириғини муддатидан илгари адо этиб, ғалаба байроғи ёнида суратга тушиш шарафига муяссар бўлди. Суратда: социалистик мусобақа ғолиби К. Ҳусанов.

И. Глауберзон фотоси.

СОВЕТ ХОТИН—ҚИЗЛАРИ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

25 февраль куни Москвада совет хотин-қизлари комитетининг пленуми ишлай бошлади. Пленум қатнашчилари — мамлакатдаги барча иттифоқдош республикалар, областлар ва шаҳарларнинг вакиллари Халқаро хотин-қизлар йили ўтказилиши муносабати билан комитет олдида турган вазифаларни муҳокама қиляптилар.

Доклад қилган комитет раиси В. В. Николаева-Терешкова ҳозирги кунларда хотин-қизлар социалистик жамият моддий ва маънавий бойликларини яратишда актив қатнашаётганликларини эслатди. 1975 йилнинг хотин-қизлар йили деб эълон қилиниши ҳозир дунёда хотин-қизлар роли ошиб бораётганлиги эътироф этилганлигидан далолат беради, хотин-қизлар камситилаётган жойларда бундай ишга барҳам бериш зарурати такидлайди.

Совет Иттифоқида, бундай камситиш амалда тугатилган биринчи мамлакатда хотин-қизлар йили заминига қўйилган ғоялар ялпи маъқулланиб кутиб олинди. КПСС Марказий Комитети, Совет ҳукумати хотин-қизларни мамлакат ижтимоий ва сиёсий ҳаётига, меҳнатга актив жалб этиш тўғрисида доимо ғамхўрлик қилмоқдалар. ҳамда ёш авлодни тарбиялашда ёрдам бермоқдалар, СССРда халқаро йил тадбирларини қизғин қўллаб-қувватламоқдалар. Докладчи халқаро хотин-қизлар йили доирасида кўзда тутилган кўпгина тадбирлар мамлакатимизда совет хотин-қизларининг меҳнат ва ижтимоий активлигини янада кучайтиришга, 1975 йилги план тўла ва ошириб бажарилишига, беш йилликнинг совет халқи моддий фаровонлиги ва маданиятини янада юксалтиришни кўзда тутувчи социал-иқтисодий программаси амалга оширилишига қаратилмоқда, деб таъкидлади.

В. В. Николаева-Терешкова мамлакатимизда 8 Март кунини нишонлашга қандай тайёргарлик кўрилаётганлиги тўғрисида, СССРда ва бошқа мамлакатларда хотин-қизлар йили доирасида ташкил этилаётган катта-катта кампаниялар ҳақида гапириб берди. Берлинда ўтказиладиган жаҳон конгресси 1975 йилда жамоатчиликнинг энг катта халқаро анжумани бўлади. Бу анжуманда ҳамма қитъалардан 2 мингдан ошиқ вакиллар қатнашиши мўлжалланмоқда. (ТАСС).

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ГАЗЕТАСИ, РЕСПУБЛИКА ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ, РАДИОСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН СТАНДАРТЛАР БОШҚАРМАСИНИНГ ҲАМКОРЛИКДАГИ

РЕСПУБЛИКА СИФАТ КЎРИГИ

ЭЪЗОЗ ВА ЭЪТИРОЗ

«Озиқ-овқат маҳсулотларининг сифати оширилсин, турлари кўпайтирилсин, тўйимли ва лаззатли қилинсин. Болалар овқатлари маҳсулоти ва парҳез таомлар, консерваланган мева ва сабзавотлар, юқори сифатли кондитер маҳсулотлар ишлаб чиқариш илдам суръатлар билан ривожлантирилсин. Қадоқлаб, ўраб қўйилган моллар, шунингдек турли ярим масалликлар ва пазандалик маҳсулотлари ишлаб чиқариш кўпайтирилсин».

(КПСС XXIV съезди Директиваларидан).

Озиқ-овқат, гўшт ва сут саноати бўйича партиямиз XXIV съезди қўйган муҳим вазифаларни бажаришда тўққизинчи беш йилликнинг ўтган даври ичида қатор ютуқларга эришилди. Сўнгги тўрт йил давомида 15 та янги озиқ-овқат корхоналари ишга туширилди, 24 та корхонада реконструкция ишлари бажарилди, қувватлар оширилди ва улар замонавий ускуналар билан таъминланди.

Узоққа бормайлик: биргина ўтган йилнинг ўзида пландан ташқари 43 миллион сўмлик турли хил маҳсулот ишлаб чиқарилди ёки 35 хил маҳсулот Давлат сифат белгисига сазавор бўлди.

Ана шундай эъзозли ютуқларга эришган ва яна ҳам улкан марраларни кўзлаб меҳнат қилаётган озиқ-овқат саноати ходимларига кенг истеъмолчилар учун тайёрланаётган маҳсулот сифати хусусида баъзи эътирозларимиз ҳам бор. Биз республика сифат кўригининг навбатдаги рейдида худди ана шу масала юзасидан қатор корхоналарда, савдо идоралари ва озиқ-овқат магазинларида бўлдик. Маҳсулот сифати нимага боғлиқ? Истеъмол буюмларининг харидоргир бўлиши кимларнинг қўлида? Ким — кимга эътироз билдиради? деган саволлар билан ишчи-хизматчиларга, сотувчи ва раҳбар ходимларга мурожаат қилдик.

Сафаримизнинг дастлабки манзили — республика «Гастроном» идораси бўлди. Идоранинг савдо бўлими бошлиғи Ғайрат Мансуров мақсадимизга тушуниб, гапнинг сирасини айтиб қўя қолди:

— Тошкент гўшт комбинати маҳсулотларига анчагина эътирозларимиз бор, — деди у. — Корхонанинг кейинги вақтларда бизга юбораётган қадоқланган гўштлари талабга жавоб бермайди. Целофанга ўралган бундай гўштларнинг ҳар бир ўрамида сортларнинг алмаштирилиш ҳоллари тез-тез такрорланиб турибди. Уларнинг бирида 250 грамм, яна бирида 500 граммгача суяк бўляпти. Комбинат маъмуриятига бир неча бор ёзма эътирозлар билдирдик, маҳсулотларини қайтариб юбордик, харажатини ундириб олдик, бироқ ишда барибир айтарлик силжиш бўлмаяпти. Қадоқланган гўштлар шартномада кўрсатилган муддатдан ғоят кечикиб етказиб берилмоқда. Масалан, шаҳар аҳли кечқурун ишдан соат беш-олтида чиқишса, гўшт савдога соат саккиз-тўққизга аранг етиб келяпти. Натижада, маҳсулот эртаси кунга қолиб кетиб, ўн-ўн икки соат ичида анча уриниб қолаётир. Мана шундай камчиликлар туфайли харидорларимиз биздан ранжимоқда. Биз тузган қатор актлардан эса, тегишли хулоса чиқариб олинмаётир.

Савдо бўлими бошлиғининг куюнганича бор. Биз у тавсия этган ҳужжатлар билан танишиб чиққанимизда бунга тўла ишонч ҳосил қилдик. 13 январь куни шаҳардаги 17-магазинга 052762-номерли фактура билан комбинатдан 700 килограмм қадоқланган иккинчи сорт гўшт келтирилган. Текширишда гўшт икки кун олдин — 11 январда қадоқланганлиги маълум бўлган. Бу давр ичида маҳсулот ўзининг асл ҳолатини йўқотиб, давлат стандарт талабларига жавоб бермай қўйган. Натижада гўшт 14 январь куни комбинатга қайтариб юборилди ва корхонадан 184 сўм 73 тийин жарима олинди. Ёки 15 январь куни 11-магазинга келтирилган 422 килограмм қадоқланган гўштнинг 402 килограмми ҳам эртасига қайтариб юборилган. 6 январь куни 31-магазин қабул қилмаган 300 килограмм қадоқланган гўштни эса комбинат вакили С. Хўжамуротовнинг ўзи қайтариб олиб кетган. Бундай кўнгилсиз воқеаларнинг тез-тез бўлиб туриши туфайли республика «Гастроном» идораси ўтган йили ўз таъминотчиларидан 18 минг сўм жарима олди.

Ўзбекистон ССР Савдо министрлиги республика Озиқ-овқат саноати министрлигидан Самарқанд чой қадоқлаш фабрикасида ҳамма сортдаги чой маҳсулотларини полиэтилен пакетларида 0,5-1,0 килограмм ҳолида қайта қадоқлаб чиқармаслигини сўраб, бир неча бор ёзма эътироз билдирди. Ҳатто шу йил 30 январда 11-9/83 номерли хатдан сўнг ҳам Озиқ-овқат саноати министрлиги бунга амал қилмаяпти. Макарон, кондитер, вино, консерва корхоналарида тайёрланаётган маҳсулотларнинг этикетка ва идиш ҳажмлари ҳам харидорлар кўнглидагидек эмас.

— Сабзавот ва мевалардан, консервалар ишлаб чиқараётган таъминотчи корхоналаримизга айтадиган гапимиз бор, — дейди Тошкентнинг Чилонзор массивидаги 16-гастроном директори Анвар Нуриддинов. — Улар 1-1,5 литрли идишларда тайёрланса яхши бўларди. Афсуски, сўнгги пайтларда бунай маҳсулотлар кўпинча уч литр, баъзан ундан ҳам каттароқ ҳажмдаги идишларга солинмоқда. Натижада улар магазин токчаларида 1,5-2 йил туриб қоляпти. Шаҳрисабз консерва заводида 1972 йилда тайёрланган димлама карам консерваларини ҳамон сотиб тамомлай олмадик. Тошкент гўшт комбинатидан «Семипалатинск», «Сервилат», «Польский», «Минск» каби яхши колбаса турларини жуда кам оламиз. «Весна», «Эльбрус», «Ласточка» сингари кондитер маҳсулотларининг сифатига эътироз йўқ. Аммо, уларнинг этикеткалари харидорларни қизиқтирмаяпти. Лимонад, пиво, минерал сув каби ичимликларнинг этикеткалари эса яхши ёпиштирилмаётир.

Республика «Гастроном» идорасига қарашли кондитер цехи (директори С. А. Полуновский)да ҳар куни 4 тоннага яқин торт, пирожний, печенье ва турли хил сифатли ширинликлар тайёрланади.

— Маҳсулотимиз сифатини бундан ҳам яхшилаш имкониятларига эгамиз, — дейди корхона технологи Осиё Имомова, — бироқ баъзи етишмовчиликларимиз бор. Масалан, цехимизда маҳсулотларнинг намлик даражасини белгилаб берувчи рефрактометр (РДУ) аппарати етишмайди. «Узмясорибторг»дан юборилаётган ёғлар эса сифат гувоҳномасисиз келмоқда. Анализ вақтида ёғнинг намлиги ҳаддан ташқари кўп эканлиги аниқланяпти. Биз бу борада республика Савдо ва тайёрлов министрликларининг ёрдам беришини истардик.

Бекобод сут заводи ишлаб чиқаришини кузатар эканмиз, корхона маҳсулотининг сифати ҳақида тушаётган эътирозларнинг жуда ўринли эканлигига амин бўлдик. Завод ишлаб чиқаришининг деярли ҳамма жараёнларида санитария-гигиена талабларига тўла риоя қилинмаяпти. Район хўжаликларидан келиб турган сут машиналарининг цистерналари ҳеч қандай пломбасиз қабул қилинмоқда. Маҳсулот ўлчаб олувчи тарози давлат кўригидан ўтказилмаган. Пастеризация бўлимида ишлаб турган қозонларда термометр йўқ. Буғ трубаларида босимни кўрсатувчи манометрлар ўрнатилмаган. Идишларни ювиш ишлари қўлда бажарилмоқда. Корхона лабораторияси «вақтинчалик» баҳонаси билан номигагина бор, холос. Технологик линиялардаги мавжуд манометрлар 1970 йилдан буён давлат кўригидан ўтмаган.

Биз заводнинг қайта ишлаш бўлимида ўша кунги қатиқнинг 700 шишаси брак қилингани гувоҳи бўлдик. Камеранинг ҳароратини ўлчовчи термометрлар қўйилмаган. Камерада 600 шишадан зиёд қатиқ вақтида жўнатилмаганидан бузилиб қолган.

— Маҳсулотимиз сифатига бўлган эътирозларнинг айбдори фақат бизлар эмас, — дейди корхона ишлаб чиқариш бўлимининг бошлиғи Худойберди Тўйчиев. — Биз ҳаракат қиляпмиз, аммо баъзи ускуналар ва зарур майдонларнинг етишмаслиги туфайли маҳсулот сифатини тузатишга бўлган интилишимиз зое кетмоқда. Жумладан ишлаб чиқариш корпусларимиз ремонтга муҳтож, зарур термометр ва манометрлар етишмайди, «ОСТ-3», «ОСТ-5», «ОСТ-10» каби қаймоқ ажратувчи сепараторларга эга эмасмиз.

Ўртоқ Х. Тўйчиев тўғри гапирди. Ҳадемай ўлкамизда баҳор бошланади. Заводга колхоз ва совхозлардан келадиган сут оқими кўпаяди, бироқ уларни тўла ва вақтида қабул қилиб олиш учун корхона тайёр эмас. Янги қозонлар қуриш учун мўлжалланган жойни Бекобод металлургия заводи маъмурияти бўшатиб бермаяпти. Шаҳар ижроия комитети эса бу ҳолга анчадан буён бефарқ қараб келмоқда. Райондаги Навоий номли колхоз, «Победа» Дзержинский номли, 4-«Далварзин» хўжаликларидан кўпинча сифатсиз сут келтириляпти. Бу эса заводда тайёрланаётган маҳсулот сифатига путур етказмоқда.

Термиз, Андижон, Марғилон, Қўқон, Янгийўл сут корхоналарида тайёрланаётган маҳсулотларда ёғнинг камлиги, кислотанинг ортиқлиги, қаймоқ ёғида суюқликнинг нормадан кўплиги ҳоллари учраб турибди. Янгийўл, Ғазалкент, Урганч, Самарқанд консерва заводларининг ҳар бирида тайёрланган маҳсулотларнинг қарийб 3-6 минг сўмлиги республика стандартлар бошқармасининг текширувида стандартсиз деб топилди ва савдодан олиб ташланди. Айниқса, бу соҳада Янгийўл консерва заводи катта жарима тўлади. Корхонанинг 16,4 минг сўмлик маҳсулоти ностандарт эканлиги аниқланди.

Заводда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларнинг катта ҳажмдаги идишларга солинишида Қува шишасозлик комбинати ҳам айбдордир. Комбинат заводни ўтган йили 2,5 миллион дона 0,5 литрли шиша банкалари билан таъминлаши керак эди. Афсуски, бу талаб бугунгача ижросиз қолмоқда.

Аҳоли эҳтиёжи учун ҳар куни керак бўлган озиқ-овқат маҳсулотлари сифатини доимий яхшилаб бориш учун министрликлардаги раҳбар ўртоқлар таъсирлироқ чоралар кўришларини истардик. Чунки, сифат иши — ҳамманинг иши. Сифат билан ҳамма баравар қизиқиши, маҳсулотларнинг ҳажми билан бирга уларнинг харидоргирлигига ҳам эришиш лозим.

Н. САЪДУЛЛАЕВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

М. САИДОВ,
республика радиосининг махсус мухбири.

О. ИСОБЕКОВ,
республика стандартлар бошқармасининг ходими.

Рейд материалларини республика радиосининг биринчи программаси орқали бугун соат 12 дан 10 минут ўтганда тинглашингиз мумкин.

БЕШ ЙИЛЛИК ҚУРИЛИШЛАРИДА

ОЛОВ ДАРЁ

◆ **ШОТЛИҚ — ХИВА ГАЗОПРОВОДИ — ДЎСТЛИК ТРАССАСИ.**

◆ **ҚОРАҚУМ САҲРОСИДАГИ МЎЪЖИЗАКОР ИШЛАР.**

◆ **ЯНГИ ГАЗ ХАЗИНАСИ ЭЛ-ЮРТГА ХИЗМАТ ҚИЛМОҚДА.**

Қум денгизининг кўз илғамас кенгликларида бетиним изғиётган изғиринлар ҳатто нафас олишга имкон бермайди. Бунинг устига қор-бўронларнинг кучли тўзони азим саҳронинг ҳамма томонини тутиб кетгандек туюлади. У ер-бу ерда тиккайган саксовулларнинг букук гавдалари ҳам қор изғиринларига бардош беролмай мункайганга ўхшайди. Қорақум саҳросининг қиш манзараси ана шундай.

Шотлиқ—Хива газопроводи иккинчи тармоғи шу Қорақум саҳросининг кимсасиз даштлари, ўтиб бўлмас қум барҳанлари бағрида, баланд-паст ерлар кўксида бунёд этилмоқда. Фақат кучли МАЗларнинг забардаст қадамигина зўр-базўр одимлайди. Девкор экскаваторлар қумлар бағрини ўйиб, пўлат трубаларга жой тайёрлайди. Бақувват кранлар янги газ ирмоқларини кенг зовурларга жойлаб боради. Ҳа, фақат машиналар, фақат кучли машиналаргина бу ишларни бажариши мумкин.

Бўлажак улкан газ дарёсининг узунлиги 470 километрга яқин бўлиб, ундаги ишлар поёнига етказилгач, бир неча минг куб метр «зангори олов» халқ хўжалиги учун фойдаланишга берилади.

Қардош Туркманистоннинг жануби-шарқий қисмидаги Шотлиқ газ конида жуда бой «зангори олов» запаслари бор. Табиат инъом этган бу табиий газ конининг халқ хўжалик хизматига қўйилиши туфайли қанча-дан-қанча иқтисодий районларнинг ёқилғига бўлган эҳтиёжи қондирилмоқда. Мутахассисларнинг ҳисобига қараганда, Шотлиқ газ конининг запаси 1,5 триллион куб метрни ташкил этади.

Ўтган йили улкан газ манбаи Ўрта Осиё — Марказ газопровод системасига уланиб, унинг «зангори олов»и ўлкамизнинг турли районларига жўнатила бошланган эди. Деярли икки минг километрдан ортиқ масофага чўзилган бу улкан газ дарёсида Шотлиқнинг қимматли ёқилғиси ҳам Ватан учун хизмат қилишга бел боғлаган эди.

Янги кон бойликларини юрт хизматига қўйиш вазифаси икки республика — Ўзбекистон ва Туркманистон газчиларининг биргалашиб ишлашларини тақозо этди. Иккала республика нефть-газ трестларининг кучи билан шу пайтгача жуда катта ҳажмдаги ишлар бажарилди. Тошкентдаги «Средазнефтегазстрой» трести эса бош пудратчи сифатида кўпчилик ишларни марказлаштиришда катта ишларни бажармоқда.

Шотлиқ — Хива газопроводи тармоғидаги асосий қурилиш колоннаси Хива томонидан тобора ичкарига кириб бормоқда. Ҳозирнинг ўзида 170 километрдан ортиқ масофада газ трубалари ётқизиш ишлари бажариб қўйилди.

Бироқ Қорақум томон ичкарига кирилган сари ишлар қийинлашиб бормоқда. Табиат инжиқликлари, мураккаб об-ҳаво шароити газопровод бунёдкорларини зўр ғайрат кўрсатишга, тағин ҳам матонат билан ишлашга мажбур этмоқда. Узоқ масофага труба ташиб келтириш, ёқилғи олиб келиш, запас қисмлар ва ичимлик сув билан газопровод бунёдкорларини таъминлаш ишлари ҳам қийинлашмоқда. Бунинг устига ўтиб бўлмас қум барҳанлари пайдо бўлиб, қурувчилар ишини кўпайтирмоқда.

Лекин бу қийинчиликларга қарамай ҳамма ишлар маълум план асосида олиб борилиб, қурилиш ишлари топшириқлари ҳар доим ошириб бажарилаётир.

Кучли машиналар энг катта ҳажмдаги 1420 миллиметр диаметрли газ трубаларини бетўхтов етказиб турибди. Матонатли пайвандчилар эса ёзнинг жазирама иссиғида қандай жасорат билан ишлашган бўлса, қаҳратон қишнинг аёвсиз изғиринларида ҳам шундай тезкорлик билан иш бажаришаётир. Улар билан орқама-орқа механизаторлар трубаларни траншеяларга ётқизиб, унинг устини пешма-пеш беркитиб бормоқдалар. Ана шундан сўнг бажарилган ишлар синчиклаб текширилиб, тайёр бўлган участкалар фақат аъло сифат билан фойдаланишга топширилмоқда.

Чиндан ҳам Шотлиқ—Хива газопроводи қурилишида ишлар катта суръат билан олиб борилаётир. Чунки бу улкан газ тармоғининг иккинчи навбати дастлабки биринчи тармоққа уланиши керак. Ана шундан сўнг янги газ дарёсидан «зангори олов» тағин ҳам кўпроқ, тағин ҳам шиддатлироқ, тағин ҳам равонроқ оқа бошлайди.

Янги «зангори олов» йўлининг бунёдкорлари шу кунларда ҳар қачонгидан ҳам катта ғайрат ва шижоат билан ишламоқдалар. Чунки қурилиш трассасида ҳам қаҳратон қишнинг аёвсиз изғиринлари анча орқага чекинди. Қум денгизининг уфқларида илиқ шабадалар кўпроқ эса бошлади. Кўз илғамас кенгликларда олов дарёсининг пўлат қувурлари тағин ҳам шаҳдамроқ одимламоқда. Ажойиб кучли машиналар қум денгизининг ҳамма ерида гўё елканлар янглиғ турна қатор бетиним сузмоқда.

— Биз янги газ йўлини муддатидан олдин фойдаланишга топшириш учун қизғин мусобақага киришганмиз, — дейишади ўзбекистонлик ва туркманистонлик газопроводчилар.

Ҳақиқатан ҳам икки қардош, қондош қурувчилар КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатидан руҳланиб, Шотлиқ—Хива газопроводи қурилишини тезроқ тугаллаш иштиёқида ўзаро социалистик мусобақани кун сайин авж олдирмоқдалар. Қўлбола газ дарёсининг янги йўли Ўрта Осиё — Марказ газ трассасига кўпроқ «зангори олов» етказиб берадиган кун жуда яқин қолди. Бу олов улкан мартен печларини, газ билан ишловчи электр турбиналарини, минглаб турли-туман дастгоҳларни ҳаракатга келтиради, хонадонларга, корхоналарга куч-қувват ва ҳарорат бахш этади. Ана шунда минг-минглаб совет кишилари Қорақум саҳросида «зангори олов» дарёларини бунёд этган азаматларнинг меҳнатларига, улар кўрсатган матонат ва шижоатга албатта таҳсин айтадилар.

Я. ТЎХТАЕВ.

Суратларда: Қорақум саҳросида газопровод бунёдкорларининг мардонавор ишлари акс эттирилган.

Г. Игнатьев фотолари, (ЎзТАГ фотохроникаси).

ЯНГИ ҚАҲРАМОНЛАР

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН МАШЪАЛИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг ғамхўрликлари ва кундалик ёрдамлари туфайли Қорақалпоғистон Автоном республикасида пахтачилик, чорвачилик ва бошқа тармоқлар комплекс тараққиёт йўлидан бормоқда. Автоном республика пахтакорлари якунловчи йилда она-Ватанга 350 минг тонна «оқ олтин» армуғон этиш, шундан 250 минг тоннасини машиналарда териб олишга азму қарор қилдилар. Бунда фан-техника ютуқлари, илғорлар тажрибаси ҳал қилувчи роль ўйнамоқда.

Автоном республикада пахтачиликни ривожлантиришдаги ишидан ибрат олса арзийдиган деҳқончилик усталари кўп. Шулардан бири Чимбой районидаги Қ. Авезов номли совхоз комплекс механизациялашган бригадасининг бошлиғи Ерпўлат Бекбовлиевдир. Яқинда СССР Олий Совети Президиумининг Фармони билан Ерпўлат Бекболиевга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилди. Автоном республикада қаҳрамонлар сафи яна бир кишига кўпайди.

Мухбиримиз Р. Ешимбетовнинг қуйида эълон қилинаётган лавҳасида ана шу миришкор пахтакорнинг шонли йўли ҳақида ҳикоя қилинади.

Бригадада ҳосилдорлик суръкасига уч-тўрт йил паст бўлди, аниқроғи 15-17 центнердан ошмади. Бу ҳол ёш пахтакор Ерпўлатни ташвишга солди. У ўзича ҳамма нарсани чамалаб, ҳисоб-китоб қилиб кўрди. Ҳосилдорликнинг паст бўлишига ҳеч қандай асос йўқ, аксинча, ҳосилдорликни кўтариш учун ҳамма имкониятлар бор. Гап шундаки, ана шу имкониятлардан тўла фойдаланилмаяпти. Бунга бригада ва бўлим, қолаверса, совхоз раҳбарлари айбдор. Ерни ер қилиб, ҳосил оладиган ҳам, уруғ ва меҳнатни шамолга учириб юборадиган ҳам деҳқон! Деҳқонларга талабчанликни ошириш, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, механизацияга таяниш керак.

У мақсадини совхоз оқсоқолларига айтди. Ўртада бахслашув, мунозара бўлиб ўтди. Бригадани қолоқликдан чиқаришга қаратилган тадбирлар белгиланди. Бу ҳосилдорликни кўтариш дегани эди. Муқим бир фикрга келишиб олингач, Ерпўлат ўрнидан қўзғалган эди директор уни тўхтатди.

— Сизга бир таклифимиз бор, — деди директор вазмин оҳангда, — бригаданинг қолоқлиги ҳақида ўзингиз гап очдингиз. Биз бундан хурсандмиз. Мулоҳазаларингизни тўла ҳисобга олдик. Энди бизнинг таклифимизни ҳам инобатга оласиз, деган умиддамиз.

— Қўлимдан келса бош устига, — жавоб қилди Ерпўлат.

— Шу қолоқ бригадага сизни бошлиқ этиб тайинлаймиз, қандай ёрдам керак бўлса, ҳаммасини берамиз.

Мунозарага ўрин қолмади. 1960 йилнинг бошларида Ерпўлат Бекбовлиев совхоз директорининг буйруғи билан қолоқ бригада бошлиғлигига тайинланди. У олдин шу бригадада механизатор бўлиб ишлар эди.

Янги бригадир ишни пахта майдонини кенгайтиришдан бошлади. Кераксиз уватлар, йўл-йўлкалар, марзалар, йўллар ва суғориш тармоқларининг четлари, дарахтларнинг остига трактор солиб ҳайдади ва экин ерига қўшди. Зовурлар — коллекторлар атрофини ҳам шундай қилди. Бу улкан ишнинг бошланиши эди.

Бригадага қарашли ерларни минерал ва органик ўғитлар билан ўғитлаб, чуқур шудгор қилди, сўнгра мола босиб, намни тўла сақлаб қолди. Аъзоларни органик ўғитларни кўпроқ тўплашга сафарбар этди. Хоразм ва Қорақалпоғистон пахтакорларида яхши одат бор, улар қиш бўйи, сўнгра эса куз фаслида чорва фермалари, аҳолининг молхоналари, кўйхоналаридан гўнг, кўй қийи ва бошқа органик ўғитлар тўплаб, ундан ғўзаларни озиқлантиришда фойдаланишади. Ҳар гектар ерга 25-30 тонна бундай аралашма ўғит солиш одат тусига киритилган. Янги бригадир ҳам шундай иш тутди.

Уруғлик чигит тайёрланаётган кезларда далаларни чизеллаб чиқди, бу билан намнинг кўтарилиб кетишига йўл қўйилмади. Ер текислашга алоҳида эътибор берди. Ернинг текис бўлиши — кўчатнинг текис бўлиши демакдир, деди бригадир. Чигитни ҳам ўзи экди. Бригада аъзолари кўчатларнинг бир хил қалинликда бўлишини таъминладилар. Шу кўчатлар пахта йиғим-теримининг охиригача тўла сақланиб қолинди.

Шундай қилиб, бригада аъзолари дастлабки йиллардаёқ ҳосилдорликни кескин оширдилар, энг муҳими — пахтанинг асосий қисми машиналарда саранжомлаб олинди. Сорт юқори бўлди. Пахта тайёрлаш юзасидан қабул қилинган социалистик мажбурият оширб бажарилди.

Лекин бригада бошлиғи бу билан қаноатланмади. Деҳқончилик маданиятини юксалтиришни бош вазифа деб билди, аъзоларидан ҳам шуни талаб қилди. Ҳар қарич ер, ҳар бир ер ҳайдаш, чопиқ трактори ва механизмлар ҳисобда бўлди, уларнинг қувватидан тўлароқ фойдаланишга ҳаракат қилинди. Уруғнинг вилтга чидамли навлари экилди.

1971 йилга келиб бригадада дала ишлари комплекс механизациялаштирилди. Шу йили бригада бўйича пландаги 130 тонна ўрнига 240 тонна «оқ олтин» тайёрланди. Ҳосилдорлик гектар бошига 30 центнердан ошиб кетди.

— Беш йилликнинг ўтган тўрт йилида пландаги 550 тонна ўрнига 898 тонна пахта тайёрлашга эришдик, — дейди бригада бошлиғи, — лекин бу кам, 50-60 центнерлик маррани кўзлаб иш тутяпмиз. Бунга сўзсиз эришамиз. Бонси, шўр ювиб, сизот сувни кочириб, ўғитлардан оқилона фойдаланиб, тупроқ унумдорлигини яхшилаб олдик. Аъзоларимиз ҳамма турдаги машиналар ва механизмларни бошқарадиган бўлиб қолдилар. Бу агротехника тадбирларини энг яхши муддатларда ўтказиш имконини беради.

Белгиловчи йилдаги бунёдкорлик меҳнати яхши самара берди. Бригада бўйича гектаридан 45 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтарилди.

Сув тансиқ бўлган совхоз шароитида бу яхши ҳосил. Аммо, бригада бошлиғи ҳамон қониқиш ҳосил қилмаяпти.

— КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатига жавобан, — дейди у, — бу йил гектаридан 50 центнердан пахта хирмони кўтаришга қарор қилдик. Арслон изидан, йигит сўзидан қайтмайди. Ҳар қандай шароитда ҳам юксак маррани эгаллаймиз.

Шу кунларда бригада далаларида бўлган киши аҳил коллектив ишидан тўла қониқиш ҳосил қилади. 71 гектар пахта майдони ўғитланиб, шудгорланиб қўйилган. Шўр ювиш сифатли ўтказилган. Техника воситалари мавсумга шай, байроқча кўтарилиши билан чигит экиш экипажи пайкалларга киради. Аралашма ўғит ўтган йилдагидан кўп тайёрланди, минерал ўғит ташиб олинди. Бригаданинг Б. Атапберганов, Ж. Жадиқов, Қ. Қиёсов, Ў. Ойбекова, Б. Айтжонова, Ж. Боҳипов каби ишчилари бир ғайратга ўн ғайрат қўшиб ишламоқдалар. Уларнинг қувончи чексиз. Қувонмасинми, ахир партия ва ҳукуматимиз бригаданинг иш бошиси Ерпўлат Бекбовлиевга юксак унвон берди.

— Менга берилган юксак унвонни, — дейди Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ерпўлат Бекбовлиев, — бутун қорақалпоқ халқига берилган юксак мукофот деб биламан. Бундай ғамхўрлик учун партия ва ҳукуматимизга икки қўлимни кўксимга қўйиб таъзим қиламан, раҳматлар айтаман.

Яқинда бўлиб ўтган Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVII пленуми республикамиз қишлоқ хўжалигини, хусусан пахтачиликни янада юксалтиришга қаратилган катта тадбирлар белгилади. Биз бригадамиз бўйича гектаридан 50 центнердан пахта етиштирамиз, барча ҳосилни машиналарда териб оламиз. Бу пленум қарорларига амалий иш билан берган жавобимиз бўлади.

Ерпўлат Бекбовлиев Қорақалпоғистон Автоном республикасининг машъали! Бундай машъаллар сафи янада кенгаяверсин!

ШАРОИТГА МОСЛАШГАН БАЛИҚЛАР

Шу вақтгача Хоразмда табиий кўллардан балиқ овлайдиган якка-ю-ягона хўжалик мавжуд эди. Эндиликда янги йирик балиқчилик хўжалиги ташкил этилди. Ихтисослашган бу хўжалик Янгиариқ кўл соҳили ҳамда қум этаклари ва Хива районлари чегараси бўйлаб ўтадиган зонада жойлашган.

Хўжаликнинг умумий территорияси 1760 гектар майдонни эгаллайди. 396 гектардан иборат массивда ўтган йили балиқчилик комплексининг биринчи навбати ишга туширилди. Сунъий ҳовузларда балиқларни урчитиш, кўпайтириш ва семиртириш бошланди. Эл дастурхонига дастлабки минг центнер балиқ совға қилинди.

Тошкент областидаги Оққўрғон балиқчилик комбинатидан келтирилган каоп, оқ амур, дўнг пешона каби хилма-хил мавда балиқлар бу ердаги шароитга мослашиб, тез етила бошлади.

— Беш йилликнинг якунловчи йилида умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилган коллективимиз бу йил 4500 центнер балиқ етиштиришга аҳд қилди. Балиқчилик комплекси қурилиши давом эттирилади, янги ҳовузлар, балиқни дудлаш цехи ва бошқа объектлар ишга туширилади, — деди балиқчилик хўжалиги директори Б. Жабборов.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

СОЦИАЛИЗМ ОДИМЛАРИ

ЧССРНИНГ АТОМ ЭНЕРГЕТИКАСИ

БРАТИСЛАВА. Ясловске-богунидеда янги атом электр станцияси жадал суръатлар билан қурилмоқда. Унинг икки блоки ҳар бири 440 мегаватт қувватга эришмоғи лозим. Қурувчилар ошиқишмоқда: тез орада СССРдан технологик машина—ускуналар асосий туркумлари кела бошлайди. Машина ва механизмларнинг бир қисмини Чехословакия заводлари тайёрлаб беради. Атом электр станциясининг биринчи блоки 1977 йилнинг охирида, иккинча блоки эса орадан бир йил ўтгач ток беради.

ЧССР ёқилғи ва энергетика саноати министри В. Эренбергер Чехословакиядаги биринчи атом электр станцияси қурувчилари активининг яқинда бўлган тантанали мажлисида нутқ сўзлаб, атом электр станциясини қуришда Совет Иттифоқи ва унинг конструкторлари, инженерлари, олимлари ҳар томонлама ёрдам бераётганликларини юксак баҳолади.

ЭЛЕКТРОНИКА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ХИЗМАТИДА

БЕРЛИН. Ҳар йили Берлиндаги «Обершпрее» кабель заводи минглаб километр кабель ишлаб чиқармоқда. «Обершпрее»нинг таъминот корхоналари 2000 га ва мижозлари эса 5000 га боради. Унинг асосий корхонаси ҳар йили 5 миллионтагача турли ҳисоб операцияларини бажарилишига тўғри келади. Мана шу ишларда ҳам электроника инженерлар ва ишчиларга ёрдам беради.

Ўтган йил заводлар электроникани қўллашдан олинган иқтисодий самара қарийб 4 миллион маркага борди ва 75 минг соат иш вақти тежалди. Бу ерда ўрнатилган ҳисобдон машиналар бухгалтерия ҳисоб-китобларини олиб боради, илмий техника маълумотларини ишлаб чиқади, илғор тажрибаларни якунлаш ва ёйишга ёрдам беради.

Дрездендаги «Роботрон» комбинати ишлаб чиқараётган «Р-300» компьютерлар бу ерда ишлаб турган ҳисобдон машиналарнинг асосий қисмини ташкил этади. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар бирлашган электрон ҳисоблаш техникаси системаси асосида яратилган совет ҳисобдон машиналари хам яқинда уларнинг сафига қўшилди.

(ТАСС).

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

ТИНЧЛИКНИ МУСТАҲКАМЛАШГА ҚЎШИЛГАН МУҲИМ ҲИССА

Жаҳондаги ахборот агентликлари КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг Совет — Англия музокаралари якунлари тўғрисидаги қарорининг батафсил баёнини эълон қилдилар. Агентликларнинг хабарларида қарорнинг олий даражадаги Совет — Англия учрашуви Совет Иттифоқи билан Буюк Британия ўртасидаги барқарор муносабатларни ривожлантириш учун муҳим аҳамиятга эга эканлиги тўғрисида сўз борган қисмига алоҳида эътибор берилади.

Москва музокаралари натижасида Англияда кескинликни юмшатиш жараёнида аввалдагидан кўра активроқ қатнашиш учун қулай имкониятлар вужудга келди. Маҳаллий обзорчилар олий даражадаги Совет — Англия учрашувини якунлаштириб, шундай хулосага келмоқдалар. Бу учрашув, деб ёзади «Таймс» газетаси, икки томонлама муносабатларни ривожлантиришда муҳим роль ўйнайди. Газета маслаҳатлашиб туриш тўғрисидаги Совет—Англия протоколининг имзоланишини Г. Вильсон Москвага қилган визитининг энг муҳим якунларидан бири, деб ҳисоблайди. Газета ана шу протокол турли халқаро проблемалар юзасидан, шунингдек илмий-техникавий ва маданий ҳамкорлик масалалари юзасидан ҳар икки мамлакатнинг кенг кўламда фикрлашиб олишига ёрдам беради, деб таъкидлайди.

Ҳафталик «Трибюн» газетаси олий даражада ўтказилган Совет—Англия музокараларининг якунларини «Тўғри йўлдан қўйилган биринчи қадам» сарлавҳали мақоласида шарҳлайди. Г. Вильсон билан Совет раҳбарлари, дейилади шарҳларда, ҳар икки мамлакат ўртасидаги муносабатлар китобида янги боб очди.

Парламент аъзоси, лейборист Д. Канаван бундай деди: Юксак даражадаги Англия — Совет музокаралари ғоят муваффақиятли ўтди. Москвада Совет ва Англия раҳбарлари имзолаган муҳим ҳужжатлар буни исбот қилади.

Д. Канаван ТАСС мухбири билан суҳбатда қуйидагиларни айтди: Кескинликни юмшатилиши ҳар икки мамлакатнинг манфаатларига ва ялпи тинчликка хизмат қилади. Шунинг учун ҳам мен Совет — Англия қўшма баёнотида томонларнинг Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгашнинг учинчи босқичини олий даражада ва тез орада ўтказиш мумкин эканлиги тўғрисида баён қилган фикрларини табриклайман.

Халқаро ҳамкорлик уфқлари давлатларнинг «Умумий бозор» каби биқиқ гуруҳи доираси билан чекланиб қолмаслиги керак. Турли сиёсий тузумдаги мамлакатлар ўртасида ўрнатиладиган ҳар томонлама алоқалар халқлар ва давлатлар ўртасида ишончни мустаҳкамлашга ёрдам беради. (ТАСС).

БОЛГАРИЯ. Суратда: Софиядаги В. Колларов номли электр аппаратлари заводининг илғор ишчилари К. Костадинов, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, бригада раҳбари Д. Дончев ва К. Кристевларни кўриб турибсиз. Улар завод коллективи билан биргаликда олтинчи беш йилликнинг якунловчи йили топшириқларини ошириб бажариш ва БКП XI съездини муносиб кутиб олиш учун бошланган социалистик мусобақага қўшилиб, меҳнатда алоҳида ўрнак кўрсатмоқдалар. БТА—ТАСС фотоси.

ҒАЛАБА ЙИЛЛИГИ АРАФАСИДА

БОНН, 25 февраль. (ТАСС). Фашизмдан халос бўлганликнинг 30 йиллиги муносабати билан бу ерда Германия Компартиясининг баёноти эълон қилинди. Бу баёнот ГКП правлениесининг Дюссельдорфда бўлиб ўтган пленумида қабул қилинган эди. Баёнотда Совет Иттифоқи ҳамда унинг иттифоқчиларининг Герман фашизми устидан ғалаба қозонганлиги немис халқига ҳам озодлик келтирганлиги таъкидланади.

«Бу урушнинг энг оғир машаққатини Совет Иттифоқи тортди. Фашизмдан озод бўлганлигимиз учун халқимиз аввало Совет Иттифоқидан миннатдордир», — дейилади баёнотда.

Баёнотда уруш тамом бўлганидан кейинги бутун ривожланиш Европада ва бутун дунёда революцион ўзгаришлар билан белгиланиши уқтириб ўтилади. Бир қанча социалистик давлатлар, жаҳон социалистик системаси вужудга келди. Германия Компартияси фашизмдан озод этилганликнинг 30 йиллигини тинчлик, демократия ва социал тараққиёт учун актив кураш белгиси остида нишонлашини билдиради.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ АМСТЕРДАМ. Голландия ишчилар ва коммунистик ҳаракатининг таниқли арбоби, антифашист подполье раҳбарларидан бири Ян Постсма хотираси учун Голландия пойтахти биноларидан бирида ёдгорлик лавҳаси ўрнатилди. Гитлерчилар мард курашчи-коммунистни ва унинг кўпгина сафдошларини ушлаб олиб, отиб ташлаган эдилар.

◆ НИКОЗИЯ. Кипр вакиллар палатаси Хавфсизлик Кенгашига юбориладиган резолюция-мурожаатни якдиллик билан қабул қилди. Оролдаги турк жамоасининг раҳбарлари «Кипр республикасининг федератив турк давлати» тузилганлигини бир томонлама эълон қилган эди. Ушбу резолюция-мурожаат Кипр ҳукуматининг ана шу тадбирга қарши норозилигини қўллаб-қувватлайди. Бундай хуруж, дейилади резолюцияда, Кипр халқининг миллий манфаатларига қарши қаратилган.

◆ СИНГАПУР. Сингапур социалистик лагердаги мамлакатлар билан ва аввало, Совет Иттифоқи билан ҳамкорликни ривожлантиришга катта эътибор беради. Сингапур ана шу мамлакатлар билан савдо-иқтисодий алоқаларни янада кенгайтиришга фаол ҳаракат қилади. Сингапур ҳукумати парламент муҳокамасига тақдим этган ҳужжатларда шу ҳақда гапирилади. Парламентнинг навбатдаги сессияси бу ерда ўз ишини бошлади.

◆ НЬЮ-ЙОРК. Совет илмий тадқиқот кемаси — «Академик Курчатов» Нью-Йорк портидан жўнаб кетди. Бу портда америкалик олимларнинг фан доктори Питер Ронн бошчилигидаги бир группаси океан таги геологиясини ўрганувчи совет олимларига қўшилди. Профессор Г. Б. Удинцевнинг умумий раҳбарлигидаги ана шу қўшма экспедиция Атлантика океанининг марказий ва жанубий районларида сейсмологик ва геологик тадқиқот ишлари билан шуғулланади.

(ТАСС).

Ўзаро манфаатли ҳамкорлик

БРЮССЕЛЬ, 25 февраль. (ТАСС мухбири). Бельгия—Люксембург иқтисодий иттифоқи билан СССР ўртасида савдо-иқтисодий ва илмий-техникавий алоқалар кейинги йилларда тез суръатлар билан ривожлана бошлади. Бу алоқалар келажакда янада кенгаяди. Бельгия ташқи савдо бошқармасининг бош инспектори В. Монфис шундай деб айтди. Ҳар икки томон ўртасидаги товар обороти ҳажми кейинги йилларда анча кўпайди, деди у. 1974 йилдагина Бельгия—Люксембург иқтисодий иттифоқи билан СССР ўртасида товар айирбошлаш илгариги йилдагига нисбатан 60 процент ўсди. Ҳар икки томон бир-бирларига юборилаётган товарларнинг хили тобора кўпаймоқда.

В. Монфис Бельгия—Совет иқтисодий алоқаларининг янада ривожланишига тўхталиб, Бельгия—Совет аралаш жамиятлари, жумладан «Скальдия—Волга» ва «Русалмаз»нинг тузилганлиги ижобий тажриба бўлганлигини алоҳида таъкидлади. Савдо-иқтисодий соҳадаги ҳамкорликнинг бундай шакли, деди у, кенг истиқболга эга эканлигини ва ҳар иккала мамлакат ўртасида ўзаро муносабатларни янада ривожлантиришга имкон беришини уқтириб ўтди. Савдо-саноат ва тематик виставкаларнинг айирбошланиши, фан ва қишлоқ хўжалигининг турли тармоқлари бўйича илмий-техникавий симпозиумларнинг ташкил этилиши, биргаликда илмий тадқиқот ишларининг олиб борилиши катта ижобий аҳамиятга эгадир.

Газетхонлар илтимосига кўра

АҚШДАГИ РЕАКЦИОН ТАШКИЛОТЛАР

Ўтган йил капитализмнинг тушкунликка юз тутганлигини яна бир бор намойиш қилди. Энг йирик буржуазия мамлакати — АҚШда ишсизлар сони 7,5 миллион кишидан ошиб кетди. Агар 1973 йилда саноат маҳсулоти ўсиши 5 процентни ташкил этган бўлса, 1974 йилда бултургига нисбатан 2,2 процентга камайиб кетди.

Ана шундай бир шароитда мамлакатда турли-туман реакцион жиноий ташкилотлар ёмғирдан сўнг бодраб чиққан қўзиқоринлардай кўпайиб бормоқда. Ку-клукс-кланчилар ташкилотининг бошлиқлари Техас штатида канадалик фоторепортер Р. Лейтнерга ўз фаолиятлари билан танишишга ижозат берган эдилар. Р. Лейтнернинг репортажи эълон қилинганидан кейин ку-клукс-кланчилар полициялар билан қалин ҳамкорликда иш кўраётганлари маълум бўлди. Бу жиноий ташкилот раҳбарларининг таъкидлашларича, уларнинг аъзолари ҳозирги пайтда АҚШнинг ўзида юз мингдан ошиб кетган. Техасдаги газеталардан бири «жамият танасидаги бедаво дард» деб атаган бу ташкилотнинг 48 штатда ўз бўлимлари бор. Ҳозир у ўз фаолиятини халқаро майдонга олиб чиқишга ҳам ҳаракат қиляпти. Ку-клукс-клан ячейкалари Австралия, Англия, Италия, Канадада ҳам тузилган.

«Сўл»ларни таъқиб этиш учун махфий хизмат — ку-клукс-кланчилар қидирув бюроси ташкил этилган. Махфий хизмат ихтиёрида радиолаштирилган автомобиллар бўлиб, улар таъқиб кетаётган пайтда бир-бирлари билан алоқа боғлаб турадилар. Ку-клукс-кланчиларнинг хуш кўрган усули дўқ-пўписа, қўпорувчилик, қотиллик бўлиб, улар АҚШдаги негр ва бошқа прогрессив арбобларни бурчакдан ўқ узиб ўлдириш билан шуғулланадилар. Урушга қарши ва студентлар намойишларини тарқатишда айниқса «жонбозлик» кўрсатадилар.

«Президент эҳтимол «Жон Бэрч жамияти» унга қўшни бўлмоқчи эканидан шубҳа қилмаётгандир», — дея киноя қилади «Вашингтон пост» газетаси. АҚШнинг собиқ қишлоқ хўжалик министрининг ўғли Риди Бенсон Оқ уй яқинидаги катта бир бино (Пенсильвания авеню, 17.50)ни ижарага олиш учун «Чарльз Е. Смит компани» билан музокаралар олиб боряпти. Компания ҳозирча иккиланиб турибди. АҚШ пойтахтининг қоқ ўртасидаги уйнинг калитини ашаддий жиноятчиларга топшириш унчалик осон иш эмас, ахир. Лекин ваъдалар компаниянинг кўзини ўйнатяпти, бэрчилар жамиятининг расмий ходими қўли очиқлик қилиб, катта маблағ таклиф этяпти. Риди Бенсон ўз режаларини яшираётгани йўқ. Пенсильвания авеню, 17.50-уйга «Жон Бэрч жамияти»нинг лобистик идораси жойлашмоқчи. Унинг мақсади эса «АҚШ олий қонун чиқарувчи органлари ишига таъсир ўтказиш»дан иборат.

Нима, бу шунчаки манманликми? Асло йўқ. Бэрччилар бошлиғи Роберт Уэлч яқинда «конгрессни эгаллашнинг умумий программаси»ни маълум қилди. Улар зўр бериб конгрессга бўладиган навбатдаги сайловда ўз номзодларини ўтказишга тайёргарлик кўряптилар. «Жон Бэрч жамияти» ячейкалари кўпайиб бормоқда. «Прогрессив» журнали маълумотларига қараганда, бэрччилар сони ҳозир 80 мингдан ошиб кетган. 1975 йил охирига бориб, улар икки баробар кўпаяди. Роберт Уэлч 1980 йилни 325 минг ўз тарафдори билан кутиб олиш ниятида. Бу — ташкилот ўз активига йилига 12 миллион доллардан маблағ тушириб туради, демакдир. Бэрччилар катта бизнеснинг саҳий молиявий ёрдамига таяниб (Роберт Уэлчнинг ўзи ўтмишда саноатчилар миллий ассоциацияси — Америка монополиялари штаби директорларидан бири бўлганини эслаш кифоя) Американинг барча штатларида ўз жамиятларининг мустаҳкам пойдеворини қурмоқдалар. Улар Иллинойс, Нью-Жерси, Техас, Аризона, Флорида, Алабама, Луизиана штатларида ўз идораларини очдилар. Уларнинг тарғиботлари телевидение ва радиоэшиттиришда борган сари кўпроқ вақт олаётир. Улар Чикаго ва Лос-Анжелосдаги газеталарга якшанба кунлари қилинадиган 16 бетлик иловаларни сотиб олмоқдалар, энг тажрибали сиёсий бизғес ташкилотчиларини ёлламоқдалар. Ана шулардан бири, колифорниялик собиқ конгрессчи Жон Русселот (бэрччилар унга йилига 30 минг доллар тўлашмоқда)нинг ваъдасига кўра, яқин орада «Жон Бэрч жамияти» ҳар қандай миллий банк сингари салмоқли фирма бўлиб қолади.

Бэрччиларнинг «Минитменлар», «Калифорния жангчи — жосуслари», «Америка нацистик партияси», «Исёнчиларга қарши кенгаш», «Христиан мудофааси уюшмаси» сингари шериклари коммунистларга, АҚШнинг социал қонунчилигига, Бирлашган Миллатлар Ташкилотига, негрларнинг тенг ҳуқуқлилик учун ҳаракатига қарши шиддатли кураш олиб борибгина қолмай, очиқдан-очиқ қуролланаётирлар ҳам. «Христиан мудофааси уюшмаси»нинг аъзоларидан бирининг Кукамонг (Калифорния штати)даги фермасидан 105 миллиметрли танкка қарши ракеталар, пулемётлар, бомбалар, автоматлар топилган.

Ку-клукс-клан ва «Жон Бэрч жамияти»дан ташқари АҚШда яна кўпгина жиноий ташкилотлар бор. Шулардан бири шарперлардир. Шарперлар оддий бизнесчи-фирибгарлар бўлиб, улар ишни ҳақиқий бизнесдан бошлашган, кейин эса ўз харидорлари ёки буюртмачиларни алдаш йўлига ўтиб олишган. Тейкерлар (комиссионерлар)нинг фаолият майдони порахўрларга даллоллик қилишдан иборат бўлиб, улар улгуржи савдога суқуладилар, сиёсий кўзбўямачиликда қатнашадилар. Булардан ташқари АҚШда яна малерлар, фиксерлар, питчменлар, корпоратив фирибгарлар, дожерлар сингари реакцион доиралар борки, улар жамиятда товламачилик, зўравонлик, жиноят билан кун кечирадилар.

Лекин «ультра»чиларни бундай жойда террорчи группалар тоифасига қўшиб бўлмайди. Бу ягона ғоя остига уюшган бутун бир оқим бўлиб, ўз атрофига миллионлаб америкаликларни бирлаштиради. Агар «ультра» раҳбари Голдуотернинг 1964 йилги сайловда 25 миллион овоз олганини эслайдиган бўлсак, АҚШда янги фашизм қанчалик чуқур илдиз отганини тасаввур қилиш қийин эмас. АҚШдаги ўта ўнг «ультра» ташкилотларининг умумий бюджети ўн миллионлаб долларни ташкил этади. Бу ерда «ультра» ғояларини 600 га яқин радиостанция, 7000 радио ва телепрограмма, умумий тиражи 10 миллион нусхадан зиёд 20 та йирик газета ва журнал тарғиб қилаётир.

«Ультра»лар фаолиятини АҚШдаги энг йирик банклар ва монополиялар, «Женерал моторс» ва «Лонхилд»дан тортиб Техаснинг нефть корчалонларигача қўллаб-қувватлашяпти. «Жон Бэрч жамияти» ва АҚШдаги бошқа фашистик ташкилотлар ғояларининг тарафдорлари ва тарғиботчилари ҳатто полиция, давлат департаменти, Марказий разведка бошқармаси ва бошқа ҳукумат идораларига суқулиб кириб олганлар.

«Ультра»нинг АҚШ жамоат ва ҳукумат ташкилотларига бунчалик кенг илдиз отиши жаҳон афкор оммасини ташвишлантирмасдан қолмайди. Адольф Гитлерни ўз идеаллари деб билган бу кишилар (улар буни яшираётганлари йўқ) ҳал қилувчи ҳужумга — давлат ҳокимиятини эгаллашга тайёрланишмоқда.

Лекин АҚШда «ультра»ларга қарши актив кураш олиб бораётган прогрессив ташкилотлар ҳам бор. Улар компартия раҳбарлигида ўсиб, янада мустаҳкамланиб бормоқда.

Евг. БЛОК,
«Совет Ўзбекистони» халқаро шарҳловчиси.

ТОШКЕНТ. Ленин номли проспектда марказий дорихона биноси қурилиб ишга туширилди. Дорихона икки сменада ишлайди. Суратларда: янги дорихона биносининг ички кўриниши ва ассистент М. Бобоева дори тайёрламоқда.

И. Глауберзон фотолари.

Саҳифада:

- ЭЛГА ХИЗМАТ — ОЛИЙ ҲИММАТ
- ҲУНАР МАСКАНИ
- ЭЛЕКТРИЧКАЛАР ХИЗМАТИНГИЗДА
- РАНГ-БАРАНГ ОЛАМ

Ахборот Янгиликлар Хабарлар

МАДАНИЯТ ХРОНИКАСИ

ШИФОХОНАЛАР КЎРИГИ

Андижон область соғлиқни сақлаш бўлими ташаббуси билан ташкил этилган районлараро касалхоналар кўриги давом этмоқда. Бундай кўрикни ўтказишдан мақсад аҳолига медицина хизмати қандай кўрсатилаётганини аниқлаш ва йўл қўйилаётган камчиликларнинг олдини олишдан иборатдир.

Кўрикдан биринчи бўлиб ўтган Ленин районидаги шифо масканлари орасида «Ўзбекистон» колхози территориясидаги ва Ленин номли колхоздаги болалар касалхоналари беморга намунали тиббий хизмат кўрсатаётгани алоҳида қайд қилиб ўтилди. Шифокорлардан Т. Шарипова, С. Сулаймонова, С. Муҳаммаджоновалар ўз касбини улуғлаётгани фахр билан тилга олинди.

Қ. ИСМОИЛОВ,
Ленин райони.

САККИЗ МИНГИНЧИ ҲАЕТ

Абдулла Набиев номидаги 1-ҳунар-техника билим юртида Фарғона, Самарқанд, Сурхондарё областларидан ва Каттақўрғон районидан келган ёшлар таҳсил кўришади. Билим юрти халқ хўжалигининг барча тармоқлари учун токарлар, слесарлар, қозон қурилмалари машинистлари, назорат-ўлчов асбоблари монтёрлари, химия саноати лаборантлари тайёрлаб етиштиради.

Ҳозир мазкур ҳунар масканида беш юз ўқувчи турли ихтисосликларни қунт билан ўрганяпти. Билим юрти ташкил топгандан буён уни саккиз мингга яқин ўқувчи тамомлаб чиқиб, эндиликда фақат Фарғона областидагина эмас, республикамизнинг бошқа жойларида ҳам фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

А. КАРИМОВ,
Фарғона шаҳри.

АЪЛОЧИ КУТУБХОНАЧИ

Ўн олти йилдирки, коммунист Рўзмат Исмоилов Қўшкўпир район Ўртаяп қишлоқ Советидаги 1-кутубхонага мудирлик қилиб келади. Унинг бутун эътибори китоб фондини кўпайтириш ва кенг китобхонлар билан ишлашни яхшилашга қаратилган.

Олти юздан зиёд киши аъзо бўлган кутубхона ҳамиша қишлоқ меҳнаткашлари ва ёшлари билан гавжум. Турли мавзулар бўйича ташкил этилган стендлар зиё масканига ташриф буюрган ҳар бир китобхон диққатини жалб этади.

Бу ерда бешта кўчма кутубхона аҳолига намунали хизмат кўрсатяпти. Тиниб-тинчимас Р. Исмоилов маданий-оқартув ишларидаги ибратли фаолияти учун «Кутубхона ишлари аълочиси» нишони билан тақдирланган. Кутубхона областнинг «Шон-шуҳрат» китобига ёзилган ҳамда Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги ва республика касаба союзлари Марказий Комитетининг кўчма вимпели билан тақдирланган.

О. АШИРОВ,
Хоразм области.

• • •

Бундан ташқари редакциямизга газетхонлардан А. Тошмуҳамедова, О. Иброҳимов (Тошкент), С. Турдибоев (Сурхондарё), С. Асанова, М. Эшонқулова, А. Қосимов, О. Юсупов (Андижон), М. Холиқова, Б. Қурбонов (Фарғона), М. Алиев, Н. Ражабов, М. Сатторов, М Турдиева (Самарқанд), И. Назиров (Наманган) ва бошқалар ҳам хат-хабарлар йўллашган.

КЎРГАЗМА ЗАЛЛАРИ БЎЙЛАБ

НАФОСАТ ОЛАМИДА

Мўйқалам соҳибларининг марказий кўргазма залига қўйилган асарлари Ўзбекистон Рассомлар союзининг КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаати муносабати билан чақирилган навбатдаги пленумига бағишланди.

Кўргазмада рассомлик ва ҳайкалтарошлик, сураткашлик (графика) ва амалий-безатиш санъатига оид полотнолар, манзара, портрет, натюрморт ва бошқа жанр асарлари қўйилган. Халқимизнинг курашларга бой тарихи, оғир синов йилларида кўрсатган сабот ва матонати, жасорати, бугунги кунимиз кишиларининг фаровон турмуши, бунёдкор меҳнати, маънавий олами, интернационалистлиги, дўстпарварлиги, хуллас, юксак инсоний фазилатлари асарлар мавзуини ташкил этади.

Масалан, В. Жмакиннинг 14 Туркистон комиссарига бағишланган йирик полотносида республикамизнинг порлоқ бугуни учун курашиб, душманлар қўлида қаҳрамонларча ҳалок бўлган кишиларнинг абадий барҳаёт сиймолари ёрқин бўёқларда акс эттирилган. Комиссарларнинг кўз қарашларида, тик қадларида, тугилган қўлларида, дадил олға боқиб туришларида халқ бахт-саодати, Ватан шарафи деб курашган ва бу йўлда қурбон бўлган ҳақиқий революционерларнинг образи мужассамланган бўлиб, у ғоявий ва бадиий жиҳатдан мукаммал талқин қилинган. Қ. Носировнинг «Генерал Собир Раҳимов» портретида эса ҳарбий санъати билан Улуғ Ватан уруши фронтларида шуҳрат қозонган моҳир саркарданинг сиймоси гавдаланган. Қ. Башаровнинг «Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги қаҳрамонлари», «Ўзбек совет ёзувчилари» номли портретлар туркуми, Ю. Зоркиннинг «Қарши чўлида», Ч. Аҳмаровнинг «Дўстлик», Ж. Умарбековнинг «Тут пишганда», Б. Бобоевнинг «Газли тонги», А. Бойматовнинг «Усмон ота», С. Абдуллаевнинг «Тошкентим», Е. Мельниковнинг «Оқтош сюитаси» каби расм, портрет, графика асарлари ва ҳайкаллар мавзу ва сюжети билангина ажралиб қолмай, шу билан бирга тасвирий ва ифода услуби бетакрор санъат асарларидир.

Лекин бу ўзига хослик фақат бошқалардан ажралиб, «мана-мен» туриш учун қилинган ҳаракатнинг меваси эмас. Балки, танланган мавзу, кўтарилган ғояни тўла-тўкис, атрофлича ёритиш, ижодкорнинг ният-мақсадини томошабинга етказиш, уни эмоционал забт этишга қаратилган изланишлар самарасидир.

Рассомларимиз борган сари инсоният яратган ва тўплаган санъат хазинасидан, ундаги бадиий тажрибадан, меросдан тўла фойдаланишга интилмоқдалар. Масалан, рассомлардан Ш. Абдурашидов, А. Мирзаев ва бошқа ёшлар ижодида ўзбек халқининг қадимги тасвирий мероси таъсири билинса, С. Абдуллаев асарларида рус санъатидаги баъзи ижодий йўналишларнинг сояси ҳамда қардош республика рассомларининг таъсири уйғунлашган. Т. Пирматовнинг мавзу ва сюжет, ҳодиса ва образлар жиҳатидан ниҳоятда ҳаётий асарлари декоративлиги билан палакларни эслатса, Й. Турсунназаров расмлари лўнда, пишиқ шакл, қаҳрамонларнинг образлари психологик чуқурлиги, ўткирлиги, эмоционал активлиги билан диққатга сазовор.

Инсониятнинг бой ва ранг-баранг бадиий мероси, хусусан, рус санъати ва қардош республикалар санъати анъаналари фақат ёш рассомлар ижодига таъсир қилиб қолмаган. Ҳозирги замонда умумбашар маданиятидан айрим ҳолда бирор халқнинг санъати, бирор санъаткор ижоди тараққий этмайди, албатта. Деярли ҳар бир рассом ижодида анъаналар таъсири бор. Лекин баъзиларида ўзлаштирилган, сингиб кетган ҳолда учраса, ёшлар ижодида кўпинча юзакироқ кўзга ташланади. Бу ўткинчи ҳолат. Лекин ўтиб кетишдан илгари ўз изини қолдириб, рассом имкониятини бойитади. Натижада санъат фойда кўради.

Ёш рассомлар орасида ўзига хос бадиий йўли билан ажралиб турганлардан Ж. Умарбеков, А. Мирсоатов, М. Содиқов, Б. Шодиева, В. Пискин, В. Зиёдовларнинг асарлари томошабинни мафтун қилади. Ж. Умарбековнинг «Тут пишганда» номли янги иши оддий сюжет доирасидан чуқурроқ маъноси, фалсафий йўналиши билан ажралиб, автор ижодида яна бир қадам олға ташланганидан дарақдир. А. Мирсоатов яратган манзаралар нафис лирик ҳиссиёт, поэтик туйғу билан суғорилган бўлиб, автор келажагининг умидбахшлигидан далолат беради.

Кўргазма республикамиз тасвирий санъатининг етакчи ижодкорлари қаторига талантли ёшлар кириб келаётганлигини, республикада тасвирий санъатнинг ҳамма турлари ва жанрлари параллель равишда тез ўсиб бораётганлигини, қисқаси, сўнгги йилларда рассомларимиз ғоявий ва бадиий юксак асарлар яратиб, қимматли ютуқларга эришганлигини намойиш этди. Биз яқин кунларда Буюк ғалабанинг 30 йиллигига бағишлаб ташкил қилинадиган кўргазмада рассомчилигимизда янги ютуқлар деб саналадиган бақувват асарларни кўрамиз, деб ишонамиз.

А. УМАРОВ,
санъатшунослик кандидати.

Суратда: ёш рассом Й. Турсунназаровнинг «Ўйлар» картинаси.

ЯНА НОН ҲАҚИДА

НОННИ ҚАДРЛАНГ

Умумий овқатланиш корхонасида ишлаётганимга 30 йилча бўлиб қолди. Йил сайин ошхоналар, буфетлар кўпайиб бормоқда. Ҳозир шаҳримизда 14 ресторан-ошхона ишлаяпти. Бундан ташқари ўқув юртларида 7 та, мактабларда 11 та, саноат корхоналарида 8 та ошхона ишлаб турибди.

— Нечта нон келтирайлик? — сўраймиз хўрандалардан.

— Қизиқмисиз, нон қаҳатчиликмиди, олиб келаверинг, қолгани қолаверади-да, — дейишади баъзилар бепарволик билан.

Бу ҳам етмагандек, ошна-оғайнилар йиғилишиб, ўзини кўрсатишгами, ейиш-емасидан қатъий назар бири у таомни буюрса, бошқаси яна бир хилини буюради. Оқибатда қўл урилмай қанча овқат қолиб кетади. Нонни қадрлаш — бу ҳамма нарсада исрофгарчиликка қарши курашишни тақозо этади. Нон ва нон маҳсулотларини ардоқлаш бир ёки бир нечта кишининг иши бўлмай, у жамоатчиликнинг жонажон ишига айланмоғи керак. Токи кишилар noнинг ушоғини ҳам увол қилмасинлар, уни кўз қорачиғидай эъзозласинлар.

Г. НУРИМБЕТОВ,
Нукус шаҳридаги умумий овқатланиш трестига қарашли 5-ошхона мудири.

„ЎЛИК ЖОНЛАР“

ФЕЛЬЕТОН

Қиёс Тўлганбоев болалигида Гоголнинг машҳур «Ўлик жонлар» асарини кунни-тунга улаб, қайта-қайта ўқирди. Ўлик жонларни қойил қилиб пуллаб юборган Чичиковга таҳсинлар айтар, ҳавас қиларди.

Иттифоқо каттагина бир почтага бошлиқ бўлди-ю, орзуси амалга ошди. 11 йил чичиковлик қилиб, талай мол-дунё orттирди. Қарангки, ўн иккинчи йилга ўтганида бирдан чуви чиқиб қолди.

Мана, зим-зиё кеча. Қиёс Тўлганбоевнинг кўнгли ундан ҳам зим-зиё. Кўнглига чироқ ёқса ёришмайди, деган гап бўларди. Ҳозир Тўлганбоевнинг дилини машъал ёқиб ҳам равшанлаштириб бўлмайди.

Ўтирган жойида қозондай қайнаб-тошиб:

— Еганларингни ўрнига келтириб қўясан, Ҳолбой Ешимов! — деб бақиради.

Бечора Ешимовнинг айби нима?

Тўлганбоев кўчага чиқди. Шу дамда Ешимовни топиб, орани очиқ қилмоқчи эди. Тун бағрига шўнғиб, бир зумдаёқ ғойиб бўлди. Ешимов уйида экан. Тўлганбоев унга дағдаға қилди:

— Чиқ бу ёққа, номард!

Ешимов Тўлганбоевга рўбарў келди.

— Бемаҳалда нима қилиб юрибсиз, хўжайин?

— Орани очиқ қилмоқчиман.

— Бемаъни гапни қўйинг, хўжайин.

— Қани, еганларингни қус!

— Сиз қанча едингиз, мен қанча едим, ҳозир қаёқдан биламиз. Аввало ўзингиз қуссангиз яхши бўларди. Алоқа бўлимининг бошлиғисиз, ахир! Мен бўлсам оддий бир почтальонман.

— Ҳали шунақами?!

— Шунақа. Мендан аввал сен жавоб берасан!

Ешимовнинг бу гаплари тутаб турган Тўлганбоевга гўё бир шиша лампа мой бўлди. Лов-лов ёндириб юборди.

— Ҳа, номард!

Тўлганбоев Ешимовни қува кетди. Оёқлари ерга тегмасди. Тун бағрида икки шарпа виз-виз учиб борарди. Худди мультфильмлардаги манзара.

Бир пайт улар олдинма-кейин қудуққа тушиб кетишди.

— Войдод! — Ешимов бақирдими, Тўлганбоевми, билиб бўлмасди.

Иккалови анчагача дамини чиқармай ётди. Охири, Тўлганбоев тилга кирди:

— Ҳой ким бу, ғимирлаётган?

— Ўртоқ Тўлганбоев... сизмисиз, хўжайин?

— Ҳа, менман. Ўзинг кимсан?

— Ешимовман, почтальонингиз.

— Эй, Ешимовман, дегин? Қаерда ётибмиз, ўртоқ Ешимов?

— Қудуқда бўлса керак, хўжайин.

— Қудуқда? Ҳайрият-ей, суви қуриб қолган экан. Хўш, бу ерда нима қилиб ётибмиз?

— Қалтис ҳазил қилдингизда, хўжайин. Жаҳолат отига миниб мени қувламаганингизда тинчгина уй-уйимизда ҳуррак отиб ётган бўлардик.

— Жаҳл чиққанда, ақл қочар экан-да Ешимов, энди қандоқ чиқдик бу жойдан?

— Чиқиб нима қиламиз, хўжайин. Киши топмас жой экан. Ишимиз бир ёқли бўлгунча шу ерда ёта турамиз.

— Рост айтасан. Ўлгудек қоронғу ер экан, топишолмайди.

Жим бўлиб қолишди. Шу пайт Тўлганбоевнинг кўзига қора шарпа кўрингандай бўлди.

— Келди!

— Ким келди, хўжайин?

— Ҳалиги, 1963 йилда оламдан ўтган Балапанов бор-у, ўшанга ўхшайди.

— Ҳақини сўраб келган бўлса-я? Ахир, биз уни тириклар қаторига киритиб, ўн йилдан буён пенсиясини олиб келяпмиз-ку. Тунов куни ҳисоблаб кўрган эдим. 2754 сўмни ҳазм қилиб юборибмиз, хўжайин.

Шарпа нарироқ кетгандай бўлди. Ешимов сўзида давом этди:

— Бу Балапановга ўхшамайди, хўжайин. Узунбоева бўлса керак. Ёки Ашуровамикин-а?

— Менимча, ё Жабиева, ё Боймуротова бу.

— Авф этасиз, хўжайин. Менимча, бу Оқназарова! Бир эслаб кўринг-а, 1963 йилдан бери ана шу марҳумнинг номига келган 2650 сўм пенсия ҳақини ямламай ютиб юборганмиз.

Қўрққанга қўша кўринади, деганлари рост экан. Ўзлари аранг сиғиб турган қудуққа яна ким ҳам жо бўлиши мумкин? Лекин қаҳрамонларимизнинг: «Ол келди. Ҳақини сўраса-я?» — деб қалтираганларича бор. Мана шу икки нусха бир вақтлар вафот этиб кетган ёки бошқа ёққа кўчган 12 киши номига 18400 сўм олиб, ўртада арра қилишди. Бундан ташқари, улар ўзлари ишлайдиган Узунқудуқ алоқа бўлимидан пенсия ва нафақа олувчи кишиларга тегишли бўлган 30242 сўмни эгаларига бермай, икки ямлаб ютиб юборишди. Узунқудуқ алоқа бўлимининг бошлиғи Тўлганбоевнинг нафси бу билан ҳам қаноат қилмади. У ўз жавобгарлигидаги пулдан 27119 сўмини секингина чўнтагига солиб кетди.

Қизиғи шундаки, бу икки юлғич алоқа бўлими қошидаги омонат кассада ҳам кассирлик қилишган. Ҳам хўрдани, ҳам бурдани уриш, деб худди шунга айтадилар-да.

Марҳумлар номига пенсия ўтказдириб, баднафслик ботқоғига юз тубанкетган шахслар омонотга хиёнат қилмай қолармиди? Улар кассирлик «фаолиятлари» даврида меҳнаткашларнинг бир неча минг сўмини аста-аста бўлиб олишди.

Хуллас, Жиззах область, Фориш районидаги Узунқудуқ алоқа бўлими ҳамда шу ердаги омонат кассадан 104 минг 887 сўм талон-торож қилинди. Кўз кўриб, қулоқ эшитмаган бундай жиноий ишнинг содир бўлишида район алоқа узелининг бошлиғи Б. Худойбердиев, бош бухгалтери А. Раҳматуллаев, бош оператори О. Маҳаматов, район социал таъминот бўлимининг инспекторлари Б. Жайноқов, Н. Жавлонов, Б. Тожибоев, бош бухгалтери Т. Эргашев ҳамда район омонат кассаси мудири Қ. Жавлонов, бош бухгалтери А. Мизамовлар қўлларидан келганча «фаол» ёрдам беришди.

Қудуқ тубида бир-бирига суяниб ётган Тўлганбоев билан Ешимов ана шу меҳрибонлари ҳақида ҳам қизиқ латифалар сўзлашди. Булардан миннатдор эканликларини билдиришди. Тонг отганидан кейин мўъжиза рўй берди-ю, улар қудуқдан омон-эсон чиқиб кетишди. Ўз хонадонларига эмас, тўппа-тўғри бошқа бир жойга кириб боришди. Ҳозир шу ерда яқин орада бўладиган суд мажлисига тайёргарлик кўришмоқда.

Усмон ЮСУПОВ.

ҲАР ТЎҒРИДА

ИНЖИҚЛИК ҲАМ ЭВИ БИЛАН-ДА

Шахмат тождори Роберт Фишернинг инжиқликлари фақат шахмат ихлосмандларинингина эмас, Америка суд ҳайъати хизматчиларининг ҳам жонига тегди. Фишер 1972 йилдан бери Калифорния штати судьяларининг чақириғини пайсалга солиб келяпти. Гап шундаки, кинопродюсер Честер Фокс Борис Спасский билан бўлган шахмат ўйини ҳақида фильмни суратга олишга халақит бергани учун Роберт Фишерни судга бериб, ундан 3 миллион 200 минг доллар ундириб беришни даъво қилган эди. Фишер судга боришдан бўйин товлагани учун унинг иши Нью-Йоркнинг олий судига топширилди. Халқаро шахмат федерациясига нисбатан анча дадил ҳаракат қилувчи судья Хайман Корн, — деб ёзади «Интернэшнл геральд трибюн» газетаси, — Роберт Фишернинг судга етиб келишини расмий равишда талаб қилди.

ВАТИКАНДА ЯНГИЛИК

Ватикан тарихида биринчи бор муқаддас тахт ҳузуридаги дипломатия корпуси составига хотин-қизлардан битта вакил қўшилди. Уганданинг ГФРдаги элчиси 27 яшар Бернадетте Олово бу ерда ҳам ўриндош элчи вазифасини бажаради. Яқинда у Ватиканда ишонч ёрлиқларини топширди ва папа Павел VI томонидан қабул қилинди. Кўп асрлардан буён биринчи бор, — дея хабар қилади «Интернэшнл геральд трибюн» газетаси, — Ватиканнинг тақиқланган «чегарасини» аёл киши босиб ўтди.

ОЧ ЎҒРИ

Яқинда Американинг Мемфис шаҳридаги дўконлардан бирига бостириб кирган киши боққол Чарли Лоуриганга тўппонча ўқталиб, пул талаб қилди. Тажрибали боққол тўппонча ушлаб турган қўлнинг қадоқларини кўриб деди:

— Ҳой, йигит! Нима бўлди? Очга ўхшайсан-а?

— Ҳа, жаноб, — жавоб берди «ўғри».

— Ундай бўлса ичкари кириб ейишинг учун бирор нарса олгин.

Юнайтед Пресс Интернэшнл агентлигининг хабарига қараганда, «ўғри» бир оз колбаса ва нондан олиб жўнаб қолибди.

(«За рубежом»дан).

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 18.15 — ТОШКЕНТ. 18.25 — Фильм-концерт. 18.35 — Қалб хотираси. 19.00 — Ёшлар ижоди. 19.15 — «Ахборот». 19.30 — Миллионлар ленинча университети (Москва). 20.05 — Шеърият мухлисларига. 20.15 — «Ахборот». 20.30 — Дўстлик экрани. Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон ва Ўзбекистон телевидениеларининг қўшма программаси. 21.30 — Концерт. 22.00 — «Вақт». 22.30 — Телеочерк. 22.40 — Тириклар ва ўликлар (бадиий фильм 1-серияси). ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 18.15 — МОСКВА. 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Қувноқ ноталар. 19.30 — «Она шаҳрим, Тошкентим». 20.05 — Уч аёл (2-фильм). 22.00 — Шифокор экрани. 22.30 — МОСКВА. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.25 — ТОШКЕНТ. 19.30 — Илмий-оммабоп программа. 20.00 — Классик куйлар саҳифалари. 20.40 — Тошкент янгиликлари. 20.55 — Бадиий фильм.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛЕТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 27/II да Бир актли балетлар: Кармен-сюита, Ойимқиз ва безори.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 27, 28/II да Чақмоқ.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 27/II да Хотинимнинг эри, 28/II да Катта концерт.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 28/II да Биринчи бўса (18.00).

Ленин ва Меҳнат Қизил Байроқ орденли «ТАШТЕКСТИЛЬМАШ» заводи қошидаги 87-ШАҲАР ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

токарлар, фрезерчилар, йиғувчи слесарлар.

ЎҚИШ МУДДАТИ — 1 ЙИЛ.

Билим юртига 8—10-синф маълумотига эга бўлган 15 ва ундан катта ёшдаги йигит ва қизлар қабул қилинади.

Билим юртига қабул қилинганлар 3 марта бепул овқат, кийим-бош, ишлаб чиқариш практикасида ишлагани учун 33 процент иш ҳақи билан таъминланадилар.

Завод қошида кечки мактаб, ҳамда авиация техникуми филиали жойлашган.

Билим юртига кириш учун қуйидаги ҳужжатлар топширилади: маълумоти тўғрисидаги гувоҳнома, паспорт ёки туғилганлиги тўғрисида гувоҳнома, мактабдан характеристика турар жойидан справка, фотосурат (6 дона, 3x4 см.).

Ҳужжатлар ҳар куни соат 9.00 гача қабул қилинади.

Бизнинг адрес: Тошкент-100, Ш. Руставели кўчаси, 53-уй (2, 3, 18, 45, 50, 54, 58-автобуслар, 2, 6, 13, 15-троллейбуслар, 7, 9, 11, 14, 21, 24-трамвайларнинг «Б. Хмельницкий кўчаси» бекати).

«КАРШИСТРОЙ» АВТОМОБИЛЬ ТРАНСПОРТИ БОШҚАРМАСИГА

ЗИЛ-130, ЗИЛ-585, УРАЛ-377, МАЗ-503, МАЗ-504, КАЗ-608 автомашиналарида ишлаш учун ҳайдовчилар;

шунингдек, автослесарлар, карбюраторчилар, мисгарлар, пайвандчилар, иситиш агрегатлари ремонти бўйича слесарлар

КЕРАК

Меҳнат ҳақи — ишбай бўлиб сувсизлик учун 1,4 ва район учун 1,15 коэффициент қўшимча ҳақ тўланади.

Ёлғиз кишилар ётоқхона билан, оилаликлар — иш жойидан бир йил давомида уй-жой билан таъминланади.

Мурожаат учун адрес: Қашқадарё область, Қарши район, Бешкент шоссеси, Қарши станцияси.

В. И. Ленин номидаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тошкент Давлат университетининг ректорати, партия комитети ва жамоат ташкилотлари Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган юрист, ҳуқуқшунослик факультетининг профессори

Фотиҳ Солиҳович БАКИРОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан маълум қиладилар ва марҳумнинг оила аъзоларига таъзия билдирадилар.

«Союзпечать» матбуот тарқатиш бошқармаси Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган алоқачи, «Союзпечать» бошқармасининг собиқ бошлиғи

Лилия Раҳмоновна БЕРГАНОВАнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан маълум қиладилар ва марҳуманинг оила аъзоларига таъзия билдирадилар.

ИЗЛАР УЗАЙМОҚДА

Тошкентдан шимолга — Москва томон олиб борувчи электричка линиясида дастлабки метр контакт симлари тортилди. Ўрта Осиё темир йўлининг шу участкаси белгиланганидан бир йил аввал электрлаштирила бошлади. У Тошкент — Оренбург орқали Ўрта Осиё республикаларини Россия Федерациясининг марказий районлари билан боғлайдиган, Арис станцияси орқали эса Сибирь ва Узоқ Шарқ билан боғлайдиган асосий магистралдир. Юк оқимининг тез ўсиши ҳаракат тезлиги оширилишини тақозо этди. Йўлни электрлаштириш бу мушкулни осон қилувчи энг яхши йўл бўлиб чиқди. Шу беш йиллик бошланганидан бери электричканинг дастлабки икки участкаси барвақт фойдаланишга топширилди. Бу участкалар Тошкентдан жануб сари Сирдарё шаҳригача ҳамда Тошкентдан Чорвоқ денгизигача боради. Чорвоқда ҳордиқ чиқариш зонаси барпо этиляпти.

Ўрта Осиё пўлат магистралининг электрлаштирувчилари беш йиллик топшириғига қўшимча яна 120 километр электричка йўли қуриш мажбуриятини олдилар. Йил охиригача шимолий участкадан ташқари 40 километрли Сирдарё—Гулистон жанубий участкаси ҳам ишга туширилади. Шундай қилиб, республика пойтахтидан қарийб Сирдарё области марказига икки баравар тезроқ бориш мумкин бўлади.

Электр сими тортиш комплекс равишда олиб борилмоқда. Контакт линияларини осиш билан бир пайтда янги балласт тўкиляпти, ёғоч шпаллар ўрнига темир-бетон шпаллар қўйилмоқда, қисқа рельслар узун рельсларга алмаштириляпти. Буларнинг ҳаммаси составлар қатнов тезлигини соатига 100-120 километр — ҳозиргидан қарийб икки баравар оширишга имкон беради. (ЎзТАГ).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 * ТЕЛЕФОНЛАР Коммутатор — 330249 дан 330258 гача Эълонлар — 338142.

Р. 14899. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. Б. — 49.